Azg
Հայկական օրաթերթ
18 ՅՈՒՆԻՍ 1996. ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ. # 111 (1117)

Զորքերի երկկողմանի կուտակում Սիրիա-Թուրքիա սահմանի վրա

ԱՆԿԱՐԱ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԼՏ-AFP, RFI: Թուրքական բանակի մի ներկայացուցիչ այսօր հայտարարեց, որ սիրիական զրահատանկային զորքերի կուտակում է տեղի ունեցել թուրքական սահմանագծի վրա, որը սակայն ուղղված չէ Թուրքիայի դեմ: Նույն աղբյուրը նշեց նաեւ, որ թուրքական զորքերը նույնպես շարժվել են դեպի սահման, բայց ավելացրեց, որ այդ տեղաշարժերը ոչ մի առնչություն չունեն Սիրիայի հետ:

Այնինչ սիրիական եւ թուրքական բերքերը տարբեր մեկնաբանություն են տալիս զորքերի կուտակման մասին: Դամասկոսում լույս տեսնող «Թշրին» թերթի համաձայն, Թուրքիան հատկապես Իսրայելի հետ կնքած վերջին համաձայնագրից հետո իր գաղտնի ծառայությունների միջոցով ահաբեկչական գործողություն է իրականացնում Սիրիայում: Մասնավորաբար նշվում է նախագահ Ասադի անցյալ ժամանակ նախորդ շաբաթ կատարված դիպքը: Իսկ թուրքական բերքերը ընդգծում են, որ նուրդ անջատողականներն օգտագործում են սիրիական տարածքը թուրքական բանակի դեմ գործողություններ իրագործելիս:

Գիշերը թուրքական կառավարության մի ներկայացուցիչ հայտարարեց, որ թուրքական զորքը չի խախտի Սիրիայի հետ սահմանը նուրդ ազատամարտիկներին հայտնաբերելու համար:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ՀՀ նախագահը Աթենքում ստորագրեց Բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՀՀ ԱՄՍԱԳԻՐ ՄԱՄՈՒԼԻ ՇԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: Հունիսի 17-ի առավոտյան եռօրյա պաշտոնական այցով Հունաստան մեկնեց ՀՀ պաշտոնական պատվիրակությունը՝ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ:

Պատվիրակության կազմում են ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը, ազգային անվտանգության նախարար Մերժ Սարգսյանը, նախագահի գլխավոր խորհրդական Գիրայր Լիոյարիյանը, առեւտրի, տրանսպորտների եւ զբոսաշրջության նախարար Վահան Մելիքյանը, պաշտոնական այլ անձինք:

«Ազատություն» ռադիոկայանը հայտնել է, որ Հունաստանի եւ Հայաստանի ղեկավարները երկուշաբթի օրը Աթենքում ստորագրել են Բարեկամություն եւ համագործակցություն պայմանագիրը, որը թույլ կտա ամրացնել 2 երկրների մշակութային եւ տնտեսական կապերը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը լրագրողներին ասել է, թե պայմանագիրը ստեղծում է իրավական հիմք երկկողմանի հարաբերությունները խորացնելու եւ ընդարձակելու համար: Տեր-Պետրոսյանը բանակցել է Հունաստանի նախագահ Ստեֆանոպուլուի եւ վարչապետ Սիմիտիսի հետ: Ըստ լրատվական գործակալությունը հաղորդել է, որ բանակցությունների ընթացքում երկկողմանի հարաբերություններին վերաբերող հարցերի հետ մեկտեղ քննարկվել են նաեւ տարածաշրջանի հիմնախնդիրները եւ Հայաստանի ու եվրոպական միության կապերի հեռանկարը: Սիմիտիսը հայտարարել է, թե Հունաստանը ցանկանում է ներդրումներ կատարել Հայաստանում:

Հաջորդ օրը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հանդիպում եւ զրույց կունենա Հունաստանի խորհրդարանի նախագահ Կասելակիսի հետ, կայցելի Աթենքի հաղորդակցության հետ, կայցելի Սալոնիկ, որտեղ կհանդիպի Մակեդոնիայի եւ Թրակիայի նախարարի հետ, իսկ երեկոյան կայցելի հայկական եկեղեցի եւ կհանդիպի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

Նույն օրը ՀՀ պատվիրակությունը կվերադառնա Երեւան:

Բաֆուն դժգոհ է Կոնգրեսից, իսկ Երեւանը՝ ԱՄՆ-ի կառավարությունից

Ադրբեջանի դեմ ուղղված անազնիվ խաղ որակեց Լեռնային Ղարաբաղին ուղղակի օժանդակություն ցույց տալու մասին կոնգրեսական Փորբեսի առաջարկը արտաքին հաղորդակցության հարցերով պետական խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն: Նա նշել է, թե Փորբեսի ու Դոուլի այս նախաձեռնությունը ԱՄՆ-ի հայ համայնքի լոբբիստական աշխատանքի արդյունքն է: Նրա խոսքերով, հիշյալ գործիչներն իրենց անձնական շահերը ԱՄՆ-ի շահերից վեր են դասում՝ փորձելով ստանալ հայկական լոբբիի օժանդակությունը նախագահական ընտրություններից առաջ: Հանդես գալով վերոնշյալ որոշման վրա նախագահական վետո դնելու օգտին, Գուլուզադեն հիշեցրեց, որ ԱՄՆ-ի ներքին վարչական մարմնի բաղադրական վերանայումը բացասական վերաբերմունք ունի օրինագծում մտցվող հակելիմանը: Նա միաժամանակ չմոռացավ ասել, որ «Ադրբեջանն ԱՄՆ-ի ամենաերկարաժամկետ գործընկերն է Անդրկովկասում»:

ՀՀ արտաքին գործերի նախարարությունը հայտարարություն է տարածել, որ իր տարակուսանքն է հայտնում ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության առած այն հայտարարության առթիվ, որն առնչվում է Ազատության օժանդակման ակտի թիվ 907 լրամշակմանը: Հայաստանի արտաքին հաղորդակցության գերատեսչության գնահատմամբ, վերը նշված հայտարարությունը փաստորեն հաստատում է բանակցային գործընթացում Ադրբեջանի որդեգրած կարծր դիրքորոշումը, մինչդեռ միջնորդ կողմի հանգամանքը պետք է ծառայեր պահեր Միացյալ Նահանգներին բանակցության մասնակից կողմերից որեւէ մեկին ուղղակիորեն պատասխանելու հայերից:

ՓՍՍՍ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

ԼՂՀ-ն անկախ կամ Հայաստանի կազմում

Ղարաբաղյան խնդրի հաղթական կարգավորումը՝ հասարակական կարծիքի գնահատմամբ

Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ միջազգային կազմակերպությունների միջնորդական ջանքերի ակտիվացման պայմաններում ընթացողին հավանաբար կհետաքրքրի այն հարցման արդյունքները, որ Արմենպրեսն եւ Լրատու գործակալությունները անցկացրել են խնդրի վերաբերյալ հայաստանյան հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման նպատակով:

Ստանդարտացված հարցազրույցի միջոցով մեխանիկական ընտրանքով հարցման է ենթարկվել Երեւանի 1200 բնակիչ (մայրամուտի նախկին շրջանների բնակչության թվի համաչափությամբ): Նրանց առաջարկվել է իրենց վերաբերմունքն արտահայտել հիմնախնդրի հաղթական լուծման ուղղությամբ այսօր հաղթական շրջանակներում ընդունվող չորս հիմնական (նախնական) տարբերակներին: Միջազգային եռաբնիններով մշակված իրավական կարգավիճակ Ադրբեջանի կազմում, Ղարաբաղ-Ադրբեջան իրավահավասարների համագործակցություն (կոնֆեդերացիա), ԼՂՀ դեպքում անկախության միջազգային ճանաչում եւ ԼՂՀ-ն Հայաստանի կազմում: Առաջին տարբերակի ենթամարդ վերաբերմունքը բեռ կանխատեսելի էր կրտականաղես անբնորոշելի է համարել հարցվածների 78.64 տոկոսը: այնուամենայնիվ, եկեղ այսօրվա իրադարձություններից, բավականին մեծաթիվ կարելի է համարել այս տարբերակը որպես հարցի լուծում տեսնողների թիվը: այն լրիվ ընդունելի է 2.59 տոկոսի եւ մասամբ ընդունելի 7.27 տոկոսի համար: Առանձին եւս, որ հարցվածների 11.03 տոկոսն էլ դեռեւս չեն ճշտել իրենց դիրքորոշումը: *Տես էջ 2*

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Ելցինն ու Զյուգանովը կբախվեն հաջորդ փուլում

Թագադիրը կլինի գեներալ Լեբեդը

Ռուսաստանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի տվյալներով ստանձնաստվարվել է հինների 98 տոկոսը: Հանձնաժողովը հաղորդել է, որ Բորիս Ելցինը ստացել է ընտրողների մոտ 34.8 տոկոս, Գենադի Զյուգանովը՝ 32.3 տոկոս, Ալեքսանդր Լեբեդը՝ ստացել է ձայների մոտ 15 տոկոս, Գրիգորի Յավլինսկին՝ 7.4, Վլադիմիր Ժիրինովսկին՝ 5.9 տոկոս: ԿԸՀ-ն հայտնել է, որ վերջնական արդյունքները հայտնի կդառնան շաբաթվա օրը եւ հնարավոր է, որ Ելցինին եւ Զյուգանովին տրված հինների մնացեալ տարբերությունը կրճատվի, քանի որ այժմ մշակվում են այն շրջաններից ստացված տվյալները, որոնք կոչվում են «Կարմիր գոտի»: դրանք 55 զորահեռակային դիվիզիայի հարավ ընկած Ռուսաստանի շրջաններն են, որտեղ ավանդաբար ուժեղ են կոմունիստների դիրքերը: 2 հիմնական թեկնածուներն էլ հայտարարել են իրենց հաղթանակի մասին: Սակայն որոշ է, որ երկրորդ փուլում հաջողությունը կուղեկցի նրան, ով կկարողանա իր կողմը գրավել հայկական Ալեքսանդր Լեբեդի, նաեւ ուրիշ, նախագահական թեկնածուների ընտրողների ձայները: Զյուգանովը հայտարարել է, որ Լեբեդն ու մյուսները նույնիսկ դիմեն էլ խրենց ընտրողներին խնդրանքով, որ երկրորդ փուլում նրանք իրենց հինները տան Բորիս Ելցինին, մինչեւ այդ հինները կոմունիստների ստանալու: Երկու տարի առաջ ստանալու: Երկու տարի առաջ ստացած մանրամասն ուսումնասիրում նա ասել է, որ Ռուսաստանի մոտ մեկ երրորդը որոշել է իր թեկնածությունը, այնինչ Ելցինի կողմնակիցներն իրենց նախորդ նախագահական ընտրությունների համեմատ գրեթե կիսով չափ կրճատվել է: *Տես էջ 2*

Քրիստոնեություն-1700. Փարիզյան խորհրդաժողովն ավարտվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն ընդունելու 1700 ամյակի առթիվ Փարիզում հունիսի 14-ին գումարվել էր ակադեմիական խորհրդաժողով, որին Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հրավերով մասնակցում էին Պոլսո Գարեգին պատրիարք ժողովի փոխնախագահի պատգամով, միջազգային միջնորդ կողմի հանգամանքը պետք է ձեռնոցի պահեր Միացյալ Նահանգներին բանակցության մասնակից կողմերից որեւէ մեկին ուղղակիորեն պատասխանելու հայերից:

ՓՍՍՍ

Նաբանյահուն կոալիցիա է կազմում

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի նոր վարչապետ Բենիամին Նաբանյահուն հանձնաժողով է ստեղծել քաղաքական երեք կուսակցությունների հետ կոալիցիա ստեղծելու մասին: Այսօր խորհրդարանի բացված առաջին նստաշրջանում վարչապետն ստացավ վստահության հինգ 120-ի վրա 70 ձայնով: Կիրակի հրապարակվել էր նախարարների առաջարկվող կազմի ծրագիր: Ինչպես տեղեկացավ կոալիցիան կազմելիս դիրք է բռնել հարեւան արաբական երկրների հետ հրաբանական ոլորտի հաստության բանակցությունների հարցում: Փաստաթղթով իսրայելական կառավարությունը հրաժարվում է ցանկացած տարածքային զիջումից:

Համակրում են Դոուլին, բայց քվեարկելու են Քլինթոնի օգտին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկացիների մեծամասնությունն այն կարծիքին է, որ հանրապետական Ռոբերտ Դոուլը ավելի բարձր անձնական բարոյական հատկություններով է օժտված, քան ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը, սակայն Սպիտակ տան ներկայիս տերը, միեւնույն է, ավելի մեծ աջակցություն է վայելում ընտրողների շրջանում, քան նրա հիմնական քաղաքական ախոյանը: Այսպիսի են հասարակական կարծիքի հարցման արդյունքները, որոնք հրապարակվել են «Յու.Ս.Նյուզ ընդ ուորլդ ռիփորթ» շաբաթաթերթի վերջին համարում: Ինչպես ցույց է տվել ուսումնասիրությունը, ընտրողների կեսը մտադիր է նոյեմբերյան ընտրություններում ոչաքսելել Քլինթոնին, եւ նրանց միայն 37 տոկոսն է պատրաստվում քվեարկել Դոուլի օգտին: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հարցվածների 70 տոկոսի կարծիքով, Դոուլը, որը մինչեւ վերջին ժամանակներս հանրապետական մեծամասնության ղեկավարն էր ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի Սենատում եւ գրեթե իր կուսակցության պատգամավորն էր նանծուն է նախագահական պաշտոնի համար, «բարձր բարոյականության տեր» մարդ է: Շատերը պատրաստ են մատուցել նրա այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են ազնվությունը, խառնվածքի ամբողջականությունը, արիությունը, իսկ ամերիկացիների 42 տոկոսը հայտարարել է, որ նա կարող է ընտրություն կատարելիս ծառայել իրենց երեխաների համար: Միեւնույն ժամանակ, ընտրողների մեկ երրորդ մասն արտահայտվել է այն բանի դեմ, որ իրենց ժառանգները առաջադրում նմանվեն ներկայիս նախագահին եւ ընդամենը ամերիկացիների 41 տոկոսն է նրան գնահատել որպես բարոյական բարձր հիմքերի հետեւող մարդու:

Սակայն հարցման մասնակիցների 67 տոկոսը այն կարծիքին է, որ նախագահի համար գլխավորը անձնական հատկանիշները չեն: Ըստ նրանց, երկրի արդյունավետ կառավարման համար նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է հաղթական կարեւոր խնդիրները լուծելու հնարություն եւ առաջարկի դեր ստանձնելու կարողություն:

Մանչեսթրի պայթյունը փոխում է բանակցությունների ընթացքը

ԲԵԼՖԱՍՏ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, WSJ, RFI: Իռլանդիայի եւ Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչների միջեւ վերսկսված բանակցությունները չներկայացան «Իռլանդական հանրապետական բանակին» (IRA) աջակցող Շին Ֆեյն հաղթական կազմակերպության ներկայացուցիչները: Սակայն այդ բացակայությունից առաջ ապաթ օրը Մանչեսթրում պայթած ռումբն էր, որ կողմերին եւ հատկապես բրիտանացիներին ստիպեց անհրաժեշտ վերանայել Հյուսիսային Իռլանդիայի հետ Լոնդոնի ցարդ ձեռք բերած հաղթական կարգավորման մասին պայմանագրությունները: Ավելի քան 200 հոգի, որոնցից տարբ 100 հոգին ստրուկներում է հիվանդանոցում մնալ, վիրավորվեցին այդ սարսափելի պայթյունից, որի ընթացքում, ըստ բրիտանական ոստիկանության, օգտագործվել է 1,5 տոննա պայթուցիկ, որ մեծագույն է բրիտանական հողում նախապես կատարված պայթեցումների ժամանակ օգտագործվածից: Պայթեցման համար մեղադրվում է IRA-ն:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՊՈՊԱԳԻԿ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

ԼՂՀ-ն անկախ կամ Հայաստանի կազմում

Ղարաբաղյան խնդրի քաղաքական կարգավորումը՝ հասարակական կարծիքի գնահատմամբ

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես վերը նշվեց, առաջին կարծիքը կանխատեսելի էր, իսկ ահա մնացած դեպքերում հետաքրքիր է դյուրգել նման վերաբերմունքի հիմքերը: Ղարաբաղը մշակութային ինքնավարության կարգավիճակով Ադրբեջանի կազմում բռնելու մասին լիովին համամիտների (2.59) 64.52 տոկոսը անվերապահորեն ընդունում է Թուրքիայի հետ հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտությունը, ընդ որում այդպիսի վերաբերմունքը հիմնականում դասալիս-հարմարվողական է, չունի ոչ տնտեսական, ոչ քաղաքական շարժիչներ: Այդպիսի մեկնաբանության հիմք է տալիս այն հանգամանքը, որ այս բազայի միայն 5 տոկոսն է հավատում Ադրբեջանի վրա Թուրքիայի ազդեցությանը եւ դարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման նրա հնարավորություններին, 71.43 տոկոսն էլ արտաքին տնտեսական կապերի զարգացման գործում նախապատվությունը տալիս է Ռուսաստանին եւ ԱՊՀ անդամ երկրներին: Այսինքն, Թուրքիայի հետ հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտությունն անվերապահորեն ընդունողների եւ դրա հարեւանությամբ Հայաստանի տնտեսական, քաղաքական շահերով հիմնավորողների (35 տոկոս) վերաբերմունքը գիտակցված կամ չգիտակցված ինքնաղաղեցնական բնագրի ձեւակերպումն է: Դա ավելի ակնհայտ է դառնում Հայաստանի ռազմաքաղաքական, դաշնակցային զարգացման առաջնահերթությունների վերաբերյալ Լեռնային Ղարաբաղի մշակութային ինքնավարության կողմնակիցների դատողություններից: Անմիջական հարեւանների (Իրան, Թուրքիա, Վրաստան, Ադրբեջան) հետ տարածաշրջանային անվտանգության նոր համակարգ ձեւավորելու, ՆԱՏՕ-ին անդամագրվելու կամ եվրոպական միասնական անվտանգության համակարգում ինտեգրացվելու եւ Ռուսաստանի հետ դաշնակցային դաշինք ստորագրելու գաղափարները հավանել են հավասարաչափ (28.5-ական տոկոս) ձայներ, իսկ ահա Հայաստանն այդ տեսակետից չմիավորված երկիր է տեսնում միայն 14.29 տոկոսը: Այսինքն, անվստահության սեփական ուժերի նկատմամբ, դատերազմի վախ, ցանկացած դարտնյոր ընդունելի է այնքանով, որքանով կարող է երաշխավորել Հայաստանի անվտանգությունը: Միեւնույն ժամանակ, մշակութային ինքնավարությունը լիովին ընդունելի համարողների համար, այս վերաբերմունքը միակը չէ հիմնախնդրի լուծման ուղիների նկատմամբ, նրանց 16.13 տոկոսը լիովին ընդունելի է համարում նաեւ Ղարաբաղ-Ադրբեջան իրավահավասարների կոնֆեդերացիան, 35.48 տոկոսը ԼՂՀ պետական անկախության միջազգային ճանաչումը, 48.39 տոկոսը ԼՂՀ-ն Հայաստանի կազմում:

1200 հարցման ենթարկվածների գերակշիռ մեծամասնությունը, որպես հիմնախնդրի քաղաքական կարգավորման ուղի չի տեսնում նաեւ ԼՂՀ-Ադրբեջան իրավահավասարների համաղաշնությունը (լիովին ընդունելի 6.25, մասամբ ընդունելի 19.72, կտրականապես անընդունելի 58.31 տոկոս): Այս տեսակետը լիովին ընդունողների համար նույնպես այն միակը, նույնիսկ ամենացանկալին չէ, ուղղակի դիտվում է որպես չարյաց փոքրագույնը ընտրելու հնարավորություն: Այս բազայի 69.23 տոկոսը լիովին համաձայն է անկախ ԼՂՀ-ի գաղափարին, 58.97 տոկոսը լիովին ընդունելի է տեսնում ԼՂՀ-ն Հայաստանի կազմում:

Հաշվի առնելով, որ այս տեսակետի (կոնֆեդերացիայի) կողմնակիցների (լիովին ընդունողների) միայն 2.56 տոկոսն է Հայաստանի արտաքին քաղաքական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարը տեսնում Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հետ հարաբերությունների սերտացման մեջ (Ռուսաստանի հետ 33.33 տոկոսը, նաեւ 32.05 տոկոսը՝ Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ անդամ երկրների հետ), 48.72 տոկոսը Հայաստանի անվտանգության երաշխիքը նույնպես համարում է Ռուսաստանի հետ ռազմաքաղաքական դաշինքը, տնտեսության զարգացումը եւս կապվում է առաջին հերթին Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ անդամ երկրների հետ, կարելի է եզրակացնել, որ կոնֆեդերացիայի գաղափարը նույնպես, չունենալով քաղաքական, տնտեսական, դաշնային հիմքեր, չի կարող բազային համարվել հիմնախնդրի կարգավորման ուղիներ որոնելիս:

Հետաքրքիր է նշել, որ կոնֆեդերացիան լիովին ընդունողների միայն 8.97 տոկոսն է (հարցվածների ընդհանուր թվի 6.52 տոկոսը) Հայաստանի անվտանգության երաշխիքը կապում Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հետ հարաբերությունները ամենակարդ բարելավելու հետ: Մոտավորապես այդ ցուցանիշն էլ կնկարելի է համարել կոնֆեդերացիայի կողմնակիցների իրական թիվը: Այս մոտեցումը նույնպես ունի դրական հարմարվողական հիմքեր եւ բնորոշված է ցանկացած ձեւով հակամարտությունը լուծելու ձգտմամբ: Այս բազայի միայն 3.85 տոկոսն է գտնում, որ չեզոք (չմիավորված) Հայաստանը կարող է առաջադիմել իր անվտանգությունը: Հենց սրանով է բացատրվում, որ դարաբաղյան հիմնահարցի լուծման ուղղությամբ Հայաստանի իշխանությունների գործունեությունը, որ ընդհանուր առմամբ ներով բարձր է գնահատված, այս բազայի կողմից շատ համեստ գնահատական է ստացել:

ԼՂՀ անկախության միջազգային ճանաչման եւ ԼՂՀ-ն Հայաստանի կազմում տարբերակները լիովին ընդունելի է գտնում հարցման մասնակիցների ընդհանուր թվի համապատասխանաբար 58.06 (695 մարդ) եւ 62.9 (752) տոկոսը, մասամբ ընդունելի՝ 25.98 (311) եւ 19.47 (233) տոկոսը:

ՄԱԹԵՆԻԿ ՏԱՍԿՈՒՅԱՆ

ՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ելցինը եւ Զյուգանովը կբախվեն հաջորդ փուլում

Թագադիրը կլինի գնդապետ Լեբեդը

Սկիզբը էջ 1

Երկուշաբթի օրը ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը բանակցել է 10 միլիոն ՌՖ ստացած նախագահության թեկնածու, դաշնությունը գնդապետ Լեբեդի հետ: Բանակցությունները տեղի են ունեցել փակ դռների ետեւում: Հանդիպման մասնակցությունը գնդապետը հրաժարվել է մեկնաբանել: Հայտնի է, սակայն, որ Ելցինը Լեբեդին դաշտասվում էր առաջարկել փոխվարչապետի դաշտանը, որը վերանկելու էր ուժային նախարարությունները ու համարվելու էր դաշտասխանատու ռազմական ոլորտի համար: Նախագահ Ելցինի մամլո քարտուղար Սերգեյ Մեդվեդեւը հեռախոսային զրույցում BBC-ի թղթակցին հայտնել է, որ ոչ մի կոնկրետ համաձայնություն Ալեքսանդր Լեբեդի հետ դեռ չի կայացել: Մեդվեդեւը հերքել է նաեւ այն հաղորդագրությունը, որ Լեբեդի համար իբր նոր դաշտան է ստեղծվելու: Մամլո քարտուղարը չի բացառել, որ երեքշաբթի օրը երկխոսությունը շարունակվի: Գնդապետ Լեբեդն իր հերթին հայտնել է միայն, որ մոտակա օրերին հանդիպելու է Զյուգանովի հետ: Հետաքրքիրն այն է, որ Լեբեդի շտաբում էլ են համարում, որ Ելցինի եւ Լեբեդի ընտրական դաշինքից ոչինչ չի ստացվի, քանի որ Լեբեդի ընտրողները կամ ընդհանրապես չեն գնա ընտրություններին, կամ էլ իրենց քվեները կոմունիստներին կտան: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդագրության մեջ նշվում էր, թե Զյուգանովը Լեբեդին իբր վարչապետի դաշտան է առաջարկում, սակայն Զյուգանովն այդ լուրը չհաստատեց: Կոմունիստներն այս 2 օրը դեմ է հավանվեն ու մտածեն կոալիցիոն կառավարություն կազմելու մասին եւ հետո միայն կոնկրետ առաջարկություններ անեն: Հայտնվում է նաեւ, որ Բորիս Ելցինը դաշտասվում է Յավլինսկուն առաջին փոխվարչապետի դաշտանն առաջարկել, իսկ Յավլինսկու «Յաբլոկոն» հունիսի 22-ին ընդհանուր ժողով է հրավիրել, որտեղ եւ կքննարկվի այդ հարցը: Երկուշաբթի նիստերի վարչապետ Չեռնոմիրդինը հայտնեց, որ Բորիս Ելցինն, առաջարկում է ընտրությունների երկրորդ փուլն անցկացնել հուլիսի 3-ին: Հաղորդագրություն կա, որ ԿԸՀ-ն երկրորդ փուլն ուզում է հունիսի 30-ին անցկացնել: Առաջիկա օրերին այս հարցը կհստակեցվի: Առայժմ մի բան է հաստատ, որ ընտրությունների երկրորդ փուլ են դարձել Ելցինն ու Զյուգանովը, ինչպես նաեւ այն, որ Մոսկվայի քաղաքապետի եւ փոխնախագահի ընտրություններում 4 թեկնածուներից 89.65 տոկոս ձայներով Մոսկվայի քաղաքապետ է վերընտրվել մոսկվացիների կողմից շատ սիրված 60 ամյա Յուրի Լուժկովը, փոխնախագահներ Վալերի Շանսեը: Շանսեի դեմ օրերս մահափորձ էր կազմակերպվել եւ նա հրաժարվել է մահից փրկվել, սակայն ծանր վիրավոր է ստացել: Եթե Շանսեը մինչեւ ընտրությունների օրը մահանար, արդյունքում կարող էր նաեւ Լուժկովը սիրված դառնալ իր թեկնածությունը, այսինքն կդրկվեր քաղաքապետ ընտրվելու հնարավորությունից:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Ռիփորքըր» թերթը դարձյալ նենգափոխում է

Նյու Յորքում հրատարակվող «Արմենիըն Ռիփորքըր» թերթը հայտնի է փաստերը աղավաղելու, նենգափոխելու ասպարեզում ունեցած վաստակով: Թերթը եւ նրա խմբագիր էդի Պողոսյանը հայտնի են մանավանդ ՌԱԿ-ի, ՀԲԸ Միության, ԹՄ Միության մասին սուտ լուրեր տարածելու մոլուցքով: Սակայն «Ռիփորքըրը» գերազանցել է իրեն հունիսի 8-ին, ուր վերնագրից մինչեւ վերջին տողը հերյուրածո նյութ է տպագրել Ռամկավար ազատական կուսակցության դեմ:

Ասացի՝ թերթը այս անգամ գերազանցել է իրեն, քանզի եթե նախորդ խեղաթյուրումների ժամանակ խմբագիր էդի Պողոսյանը վարպետություն էր ի գործ դնում կեղծագրերը դատրաստելիս եւ սովորաբար օգտագործում «հավաստի աղբյուրներ», «որոշ տեղեկությունների համաձայն», ինչպես նաեւ «թերեւս», «գուցե եւ», «ըստ ոմանց», «ենթադրվում է, որ» եւ նման խուսափողական ու երկդիմի բառեր եւ արտահայտություններ, այս անգամ անցել է բաց եւ բացահայտ ստախոսության:

Ի՞նչ է արել նա: Վերցրել է ՀՅ Դաշնակցությանը հասցեագրված ՀՀ արդարադատության նախարարության հայտնի նախագծումը ստացած անգլերեն հեռագրությունը, տրել այն նույնությամբ, միայն «ՀՅԴ» բառերը փոխարինելով «Ռամկավար կուսակցություն» բառակապակցությամբ: Ընդամենը՝ 7 անգամ, մայիսի 30 բվակիր կարճ տեքստում: Անշուշտ, փոխել է նաեւ նյութի վերնագիրը՝ Արմենոյանի «ՀՅ արդարադատության նախարարությունում» վերնագիրը «Ռիփորքրում» ստացել է հետեւյալ վախազդեցիկ խորագիրը՝ «Ռամկավար կուսակցությունը նույնպես ոտնահարել է օրենքը»:

Կարծում եմ, Արմենոյանն ու ՀՅ արդարադատության նախարարությունը դեռեւ չէ լուռ մնան իրենց անունով կատարված այս գեղծարարության առիթով: Լուռ չդեռեւ է մնան նաեւ Հայաստանի մյուս իշխանությունները, մասնավանդ Մ. Նահանգներում մեր դեսպանությունը, քանզի «Ռիփորքըրի» այս նոր կեղծիքը հարված է հասցնում Հայաստանի միջազգային վարկին եւ իմիջին: Ահա տեսեք, ՀՅԴ-ից հետո մի նոր կուսակցություն են կասեցրել Հայաստանում: (Որոշեցի ասածս դեմագոգիա չդվա, հայտնեմ, որ մի երկու օր առաջ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակ են զանգահարել Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպանությունից եւ ստուգել «Ռիփորքրի» տպածի ստուգությունը):

Իսկ թե ինչո՞ւ այս բացահայտ ստախոսությանն է դիմել շաբաթաթերթի խմբագիր էդի Պողոսյանը, կարիք չկա իրեն հարցնելու: Նա ծնունդով ստախոս է, ուրիշ բան չի կարող անել՝ դեռեւ է սի: Հարցը դեռեւ է ուղղել նրա հաճախ փոփոխվող հովանավորողներին ու ֆինանսավորողներին:

Մինչ այդ՝ միշտ զգուշացեք «Ռիփորքրից»: Դա կեղծիք տարածող թերթ է:

Ա. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

«Մոլորակը» խզում է իր կապերը «Լրագիր» կամ «Լրագիր օրի» հետ

Ընթերցողների հիշողության մեջ թարեւս բարձ է «Լրագիր» թերթի դատությունը, երբ օրաթերթի հիմնական խմբագրակազմը դատարդված փոխեց թերթի անունը եւ սկսեց տպագրվել որպես «Լրագիր օր»:

Հայկազն Ղահրիյանի մտահոգությունն այն էր, որ թերթի անվան վարկանիշը դահիդանվի: Սակայն հետագայում, այլ խմբագրակազմով, «Լրագիր» թերթի զուգահեռ լույսընծայումը ոչ միայն խառնաշփոթ առաջացրեց ընթերցողների շրջանում, այլեւ սպառնում էր ազդել «Լրագիր օրի» վարկանիշի վրա: Եվ որոշեցի թերթը խուսափի հետագա շփոթից, «Լրագիր օրի» գլխավոր խմբագիրը որոշեց փոխել թերթի անունը: Այսօր «Լրագիր օրի» փոխարեն կրպակներում կհայտնվի «Մոլորակ» օրաթերթը: Ի դեպ, արդեն «Մոլորակի» խմբագիր որն. Ղահրիյանը իրոք մտահոգվելու առիթ ունի, քանի որ ըստ մեզ հասած տեղեկությունների, շուտով, նախագահական ընտրությունների նախօրեին կրկին կհրատարակվի «Լրագիրը», այս անգամ «Հայաստանի Հանրապետություն» բաթերթի աշխատակիցներից մեկի՝ Սուրեն Գեղամյանի խմբագրությամբ: Հիշեցնենք, որ կեղծ «Ազգի» տպագրությանն իր մասնակցությունն է բերել նաեւ վերոհիշյալ անձնավորությունը: Ուստի, այս ամենից դժվար չէ կռահել, թե ինչպիսի ուղղվածության թերթ կլինի «Լրագիրը»:

Ատոմակայանը հուսալիորեն է պաշտպանված, վստահեցնում է տնօրենը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեւանի պաշտպանության ազգային ծառայության սեյսմակայանները վերջերս հանրապետության հյուսիսում գրանցել են բազմաթիվ երկրաշարժեր, հիմնականում 5-6 բալ ուժգնությամբ: Ի՞նչ կլինի, եթե սկսի ցնցվել Ստեպանավանը, իսկ էպիկենտրոնը լինի Արմավիրի մարզում: Մեծամորի ատոմակայանի տնօրեն Սուրեն Ազատյանն Արմենոյանի բրիգադին ասաց, որ անհանգստության հիմքեր չկան: Նույնիսկ 9 բալ երկրաշարժը չի սպառնում կայանին, չխոսելով արդեն ավելի թույլերի մասին: Ատոմակայանի ղեկավարը նշեց կայանի ոիրմիկ աշխատանքն անցյալ տարվա նոյեմբերին նրա երկրորդ գործարկումից ի վեր: Այդ ընթացքում ատոմակայանը ոչ մի անգամ չի կանգնեցվել եւ արտադրել է 1 միլիարդ 600 միլիոն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա: Դրա շնորհիվ էր, որ այս ծմռանը երեւանցիները լույսով ու ջերմությամբ վատ չէին ապահովված:

Մինչեւ տարեվերջ կտրվեն նոր սերտիֆիկատներ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեփականաշնորհման 1996-97 թթ. ծրագիրն, Ազգային ժողովի կողմից ընդունված օրենքի համաձայն, պետք է սկսի իրականացվել այս տարվա հուլիսի 1-ից: Ներկայումս ընթանում է 1995 թ. ծրագրով նախատեսված ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը: Ընթացիկ տարվա ծրագրով պետք է սեփականաշնորհվեն 3,5 հազար ձեռնարկություններ, «փոքր», անավարտ բնակարանային շինարարության օբյեկտներ: Նախատեսված է «փոքր» օբյեկտների սեփականաշնորհումն այս ծրագրի շրջանակներում ավարտել: Ըստ օրենքի, սեփականաշնորհման այս ծրագրի իրականացման ժամանակ բնակչությանը կրկին բաժանվելու են սեփականաշնորհման նոր սերտիֆիկատներ՝ 20 հազար դրամ անվանական արժեքով: Բաշխումը պետք է իրականացվի մինչեւ 1996 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, բաժանման ժամկետը 2 ամսից պակաս չպետք է լինի:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասցեագրության 2 տարբ.
Գլխավոր եւ հասցեագիր
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arginco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԱՆԱԼԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Էջը եւ ապամոնտաժը ՊՈՒՇԿԻՆ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային ծառայությունը «Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutyan st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Ինչպես եւ կարելի էր ենթադրել, համագումարն անցավ երկրի ներկա իշխանությունների հանդեպ սուր ինքնադատական կեցվածքով: Իր հաշվետու զեկուցման մեջ ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանը հեգնանքով նկատեց, որ իշխանությունները իրենց կառավարման տարիներին «չկարողացան նախանձել նույնիսկ մեր ազգային առաջնային խնդիրները», ինչը, նրա կարծիքով, պարտավոր էր անել «երկրի կառավարման ղեկն իր ձեռքը վերցրած ցանկացած քաղաքական ուժ»: Ընդգծվեց, որ մեզանում իրական քայլեր չեն արվել «քաղաքաբանասիրության դոկտոր Ազատ Ադիազարյանը, դոցենտ Հակոբ Հակոբյանը եւ ուրիշներ: Ամենից ավելի ուշագրավը բանաստեղծուհի, ՀՀ Ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս Սիլվա Կապուտիկյանի խոսքն էր: Նա փորձեց վերլուծել այն սոցիալ-հոգեբանական պատճառները, որոնց հետեւանքով հայ հասարակությունը դարձել է «անտարբեր ու անհաղորդ»: «Ցիաս՝ է, երկրաշարժը, չհայտարարված պատերազմը, շրջափակումը, ցուրտը, խավարը, չվստահությունը իրենցը արեցին, հյուծելով ժողովրդին թե ֆիզիկապես, թե հոգեպես, ընդգծեց համազգային ճգնաժամ անցավ առաջիկա նախագահական ընտրություններին կուսակցության մասնակցության մասին հարցի քննարկմանը: Այդ առթիվ ընդունվեց մի որոշում, որով հանձնարարվում է ՀԴԿ կենտրոնական խորհրդին՝ շարունակելու աշխատանքը ԳԻՄՔՍԻ, ՀԴԿ եւ ՀՅԴ ելույթ համագործակցությունն ամրապնդելու եւ հնարավորին չափով ընդլայնելու ուղղությամբ, նպատակ ունենալով առաջիկա նախագահական ընտրություններում միասնական թեկնածուով հանդես գալը: Ընդգծվեց, որ ՀԴԿ-ի կարծիքով դա կարելի է անել միայն «միասնական ծրագրի եւ միասնական ընտրողի ձեւավորելու դեպքում»: Ասել է՝ հանդես գալով իբրեւ արմատական ընդդիմություն, ՀԴԿ-ն, այնուամենայնիվ, գերնպատակ չի համարում ներկա նախագահի փոփոխությունը զուտ հանուն փոփոխության: Կարեւորը, ըստ Արամ Սարգսյանի եւ նրա կուսակիցների, նախագահի եւ նրա վարած քաղաքականությանն այլընտրանքային քաղաքականություն վարելու երաշխիք առաջարկող ծրագրի մշակումն է, որպեսզի հաղթելու դեպքում իրականացվի հենց այդ ծրագիրը: Ուստի համագումարը գտավ, որ միասնական թեկնածուի առաջադրումը պետք է կատարվի ավելի ուշ, այդ այլընտրանքային ծրագրի պատրաստ լինելուց հետո: ՀՀ նախագահի պաշտոնական թեկնածու առաջադրելով ՀԴԿ ղեկավար Արամ Սարգսյանին, համագումարը, ելնելով վերոհիշյալից, կատարեց սկզբունքային վերապահում՝ իրավունք տվեց կենտրոնական խորհրդին՝ հանելու նրա թեկնածությունը հօգուտ միասնական թեկնածուի, եթե հաջողվի ձեւավորել քաղաքական բլոկ եւ նրա ներսում վարվելիք բանակցություններում արդյունքում միասնական թեկնածու ընտրվի ոչ ՀԴԿ-ի ներկայացուցիչը: Այուս վերապահումը, որ արեց համագումարը, այն էր, որ կենտրոնական խորհրդին թույլ տվեց «հանրապետությունում ազատ եւ արդար ընտրություններ անցկացնելու նախապայմաններ չստեղծվելու, ամեն կարգի ճնշումները, կեղծիքները ու բռնությունները չբացառելու դեպքում» կայացնել «իրավիճակին համարժեք որոշումներ», ընդհուպ ընտրարշավին չմասնակցելն ու դրանք բոյկոտելը, որպեսզի կուսակցության մասնակցությունը իշխանությունների համար չծառայի երկրում երեւութական դեմոկրատիայի պատրանքի ստեղծմանը:

Վերջում ավելացնենք, որ ՀԴԿ նախագահ վերընտրվեց Արամ Սարգսյանը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԴԿ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Արամ Սարգսյանը ՀՀ նախագահության թեկնածու

Անցած շաբաթ օրը, հունիսի 15-ին, կայացավ Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության երկրորդ համագումարը: Լրագրողներին ամենից շատ հետաքրքրողը, բնականաբար, օրակարգում ընդգրկված «ՀՀ նախագահական ընտրություններին ՀԴԿ մասնակցության մասին» հարցն էր: Սակայն այդ մասին ամենավերջում, քանզի համագումարը նախընտրական ասխատանքային էր: Այն լսեց եւ քննարկեց կուսակցության ղեկավար մարմինների հաշվետվությունները, կատարեց հանրապետության մարզային բաժանումներից բխող կանոնադրական կարգի փոփոխություններ՝ տեղական կուսակցական մարմիններին վերապահելով մարզային կարգավիճակ, զբաղվեց ներկուսակցական այլ խնդիրներով, որոնք, անշուշտ, ընթերցողին հիշ են հետաքրքիր:

կիրք, մտավոր հարուստ ներուժով, քաղաքացիական հասարակություն ձեւավորող պետության կառուցման», «տնտեսական համակարգում կառուցվածքային փոփոխությունների իրականացումով մրցունակ աղյուսաբերական համալիրի վերականգնման», այնպիսի արդարացի սոցիալական քաղաքականության իրականացման համար, որը «բացառեր հասարակության բեւեռացումը միլիոնավոր ընչազուրկների եւ մի բուռ գերհարուստների»: ՀԴԿ ղեկավարն ընդգծեց, որ «այս իշխանությունների օրոք Հայաստանը որպես վարկ եւ օգնություն ստացել է տարեկան 660 մլն դոլար», որի աղյուսավոր օգտագործման դեպքում «պետք է զարգացում ապրեին արդյունաբերության առաջատար ճյուղերը, գյուղը պիտի վերելք ապրեր եւ երկրում չպիտի լինեին ապահաներ եւ ընչազուրկներ»: Հեռուստատեսային հարցով լսարանին դիմելով, զեկուցողն ասաց. «Թող բարի լինի մեր կառավարությունը եւ ասի, թե իրականում ո՞ւր են ուղղվել այդ վարկերը եւ տնտեսական ի՞նչ օգուտ են բերել մեր երկրին»:

Համագումարին ներկա էին հանրապետության բոլոր ընդդիմադիր քաղաքական ուժերի պատվիրակությունները, որոնցից մի քանիսը հանդես եկան հանախմբվածության կոչող ելույթներով: Նրանց ներկայությունը գնահատվեց իբրեւ «ընդդիմադիրների միջեւ վստահության եւ փոխադարձ հարգանքի վրա հիմնված հարաբերությունների» վկայություն:

Ծանրաբեռնված մտքերի փոխանակությանը մասնակցեցին ՀԴԿ-ին անդամագրված բազմաթիվ հայտնի մտավորականներ, մի անգամ եւս հավաստելով, որ ՀԴԿ-ն հիմնականում «ինտելեկտուալների կուսակցություն է»: Դրանց թվում էին ՀՀ ժողովրդական արտիստ, որոշ ելույթ ծառայության, ՀՀ Ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս Վլադիմիր Խոջաբեկյանը, Միջազգային գյուղատնտեսական ակադեմիայի ակադեմիկոս Միհայել Գյուլխասյանը, ճանաչում ունեցող բանաստեղծուհին, սակայն ավելի որոշիչ դեր խաղաց իշխանավորների ուխտադրժությունը, աղաբարտ վարքագիրը, մաֆիոզ կառույցների անհաղթահարելի ոգին, որոնք նախարարների անուն հանած ռասպուտինյան վայելչությունները, ցինիկ անհաղորդությունը սեփական ժողովրդի ցավերի նկատմամբ, սովետական ժամանակներին տվող-անցնող սուտ տեղեկատվությունները ու խոսքի եւ գործի անհամաչասխանությունը, որը վերջնականապես հիասթափեցրեց մարդկանց, փերեց նրանց հավատը, դարձրեց հոգիները տենչից, հայրենասիրությունից»:

Անդրադառնալով հանրապետության նախագահի քաղաքականությանը, Սիլվա Կապուտիկյանը նշեց, որ «այլի զարնվելու, ամեն բանում առաջինը լինելու սպորտային ձգտումը, ցավոք սրտի, չի լքում մեր հարգելի նախագահին»: Խոսքը մասնավորեցնելով նախագահի վերջին կտրուկ ելույթների վրա, նա նշեց. «Այնպիսի մի երկրի ղեկավար, ինչպիսին ամեն ինչից ու ամենից կախյալ Հայաստանն է, պետք է խոսի ոչ թե острее всех, այլ умнее всех: Խելացի՞ էր, արդյոք, հանուն ամենից սուր հնչելու համբավի՝ վստահել ուսական Դումայի անբարացակամությունը», որը, բանաստեղծուհու կարծիքով, մեր հեղհեղուկ ժամանակներում կարող է վճռական ազդեցություն ունենալ մեր ժողովրդի ճակատագրի վրա: Բանաստեղծուհին բարոյական զորակցություն հայտնեց հալածվող այլախոհներին, մասնավորապես ՀՅԴ առաջնորդ Վահան Հովհաննիսյանին, նշելով, որ ինքը չի կարող հավատալ նրանց մեղսագրվող հանցանքներին:

Այս եւ նման բնույթի քննադատություններից, դատափետումներից, սեփական կուսակցության վերջին երեք տարիների քաղաքական գործունեությանը հավանություն տալուց, այլեւայլ ներկուսակցական բնույթի խնդիրներ լուծելուց հետո ՀԴԿ հանձնարարեց անցավ առաջիկա նախագահական ընտրություններին կուսակցության մասնակցության մասին հարցի քննարկմանը: Այդ առթիվ ընդունվեց մի որոշում, որով հանձնարարվում է ՀԴԿ կենտրոնական խորհրդին՝ շարունակելու աշխատանքը ԳԻՄՔՍԻ, ՀԴԿ եւ ՀՅԴ ելույթ համագործակցությունն ամրապնդելու եւ հնարավորին չափով ընդլայնելու ուղղությամբ, նպատակ ունենալով առաջիկա նախագահական ընտրություններում միասնական թեկնածուով հանդես գալը: Ընդգծվեց, որ ՀԴԿ-ի կարծիքով դա կարելի է անել միայն «միասնական ծրագրի եւ միասնական ընտրողի ձեւավորելու դեպքում»: Ասել է՝ հանդես գալով իբրեւ արմատական ընդդիմություն, ՀԴԿ-ն, այնուամենայնիվ, գերնպատակ չի համարում ներկա նախագահի փոփոխությունը զուտ հանուն փոփոխության: Կարեւորը, ըստ Արամ Սարգսյանի եւ նրա կուսակիցների, նախագահի եւ նրա վարած քաղաքականությանն այլընտրանքային քաղաքականություն վարելու երաշխիք առաջարկող ծրագրի մշակումն է, որպեսզի հաղթելու դեպքում իրականացվի հենց այդ ծրագիրը: Ուստի համագումարը գտավ, որ միասնական թեկնածուի առաջադրումը պետք է կատարվի ավելի ուշ, այդ այլընտրանքային ծրագրի պատրաստ լինելուց հետո: ՀՀ նախագահի պաշտոնական թեկնածու առաջադրելով ՀԴԿ ղեկավար Արամ Սարգսյանին, համագումարը, ելնելով վերոհիշյալից, կատարեց սկզբունքային վերապահում՝ իրավունք տվեց կենտրոնական խորհրդին՝ հանելու նրա թեկնածությունը հօգուտ միասնական թեկնածուի, եթե հաջողվի ձեւավորել քաղաքական բլոկ եւ նրա ներսում վարվելիք բանակցություններում արդյունքում միասնական թեկնածու ընտրվի ոչ ՀԴԿ-ի ներկայացուցիչը: Այուս վերապահումը, որ արեց համագումարը, այն էր, որ կենտրոնական խորհրդին թույլ տվեց «հանրապետությունում ազատ եւ արդար ընտրություններ անցկացնելու նախապայմաններ չստեղծվելու, ամեն կարգի ճնշումները, կեղծիքները ու բռնությունները չբացառելու դեպքում» կայացնել «իրավիճակին համարժեք որոշումներ», ընդհուպ ընտրարշավին չմասնակցելն ու դրանք բոյկոտելը, որպեսզի կուսակցության մասնակցությունը իշխանությունների համար չծառայի երկրում երեւութական դեմոկրատիայի պատրանքի ստեղծմանը:

Վերջում ավելացնենք, որ ՀԴԿ նախագահ վերընտրվեց Արամ Սարգսյանը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

150-ԱՄՅԱԿ

Գյումրիում նշվեց Ջիվանու հոբելյանը

Հին Գյումրիի փողոցներից մեկը այսուհետ կկրի մեծ Ջիվանու անունը: Այս փողոցի անվանակոչության ու հուշատախտակի բացման խորհրդանշանը սկսվեցին հունիսի 17-ին Գյումրիում կազմակերպված հոբելյանական հանդիսություններ նվիրված մեծ ազգային երգչի ծննդյան 150 ամյակին: Աշխատությունը ներկա էին քաղաքի եւ մարզի ղեկավարներ, հյուրեր Ջավախքից, Երեւանից, Գյումրիի հասարակայնության ներկայացուցիչներ, որոնցից ոմանք նաեւ առջեւ ելան խոսքով առաջին: Ելույթներ Մ. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի դասախոսներ Հոբելյանական գիտական նստաշրջան, որի բացումը հնչեցրեց նկան Շիրակի մարզի մշակույթի բաժնի վարիչ Հասմիկ Տիրակոյանը: «Ջավախք» հայրենակցական միության նախագահ Հովհաննես Այվազյանը, Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտի դասախոսներ իրենց զրական երաժշտական կոմպոզիցիայով: Կարդացված մեկ տասնյակ զեկուցումներ, որոնցով հանդես եկան բանաստեղծներ, աստղագետ Շավիղ Գրիգորյանը, ԳԱ ակադեմիկոս Գեորգ Ղարիբջանյանը, գրող Գեորգ Գեորգիսյանը, արվեստագետներ Սլինա Փահլեւանյանը, Լեւոն Մարգարյանը, որոնք, սակայն Մարգարիտ Բոյջյանը եւ ուրիշներ, տարբեր կողմերից ներկայացրին Ջիվանու ստեղծագործությունն ու նրա ազգային ակունքները: Սիրված երգչի եւ բանաստեղծ Գրիգոր Պողոսյանը գեղեցիկ նվագներ ներկայացրեց Ջիվանու անհայտ երգերի խ կազմած ժողովածուից: Դահլիճում հնչեց Ջիվանու ձայնը:

Հոբելյանական հանդիսությունները ավարտվեցին երեկոյան Վարդան Մեծի անվան բաստոնի դահլիճում տեղի ունեցած մեծ համերգով:

ԳԵՂԱՄ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Գյումրի

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Սիյոռֆ-ԼՂՀ. Գործարար կապերը պետք է ամրապնդվեն

ԼՂՀ կառավարությունից ստացված տեղեկությունների համաձայն, հանրապետության վարչապետ Լեւոնարդ Պետրոսյանի վերջերս Կանադա եւ ԱՄՆ կատարած այցելությունների նպատակն էր ոչ միայն աջակցել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կազմակերպած հեռուստամարաթոնին, այլեւ կարծիք փոխանակել սփյուռքահայ ձեռներեցների հետ Լեռնային Ղարաբաղում կապիտալ ներդրումներ կատարելու վերաբերյալ: Բարեգործական, քաղաքական ու եկեղեցական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ ունեցած հանդիպումների ընթացքում ԼՂՀ վարչապետը ներկայացրել է նոր անկախ հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը, պատմել տնտեսական բարեփոխումների ընթացքի, հոսանք լուծում պահանջող խնդիրների մասին: Նույն աղբյուրի համաձայն, ամերիկահայ մեծահարուստների հետ հանդիպումների ընթացքում ծնվեց «Արցախինվեստ» կազմակերպություն հիմնելու գաղափարը, որը ներդրումներ կկատարի ԼՂՀ-ում ոռոգման բիզնեսի ձեւով: Վերջերս Ստեփանակերտում անցկացրած ճամբարի ասուլիսի ընթացքում Լեւոնարդ Պետրոսյանը նշել է, որ տուկայական վերտիտխումների ճանապարհով զարգացող ԼՂՀ-ի համար չափազանց կարեւոր երեւույթ կլինեն արտասահմանյան ներդրումները: Ղարաբաղյան իշխանություններն իրենց հերթին պարտավոր են երաշխավորել արտասահմանյան ներդրողների անձեռնմխելիությունը հանրապետության տարածքում, նրանց համար առանձին կենցաղային անհրաժեշտ պայմաններ, նպատակային օգտագործել մուտ գործած գումարներ: Խոսելով սփյուռքահայության հետ ունեցած շփումների մասին, վարչապետը նշեց, որ իր ստեղծման առաջին իսկ օրերից սփյուռք պայքարում է հանուն հայապահպանության եւ այսօր էլ պատրաստ է օժանդակելու հայոց ինքնակամության ամրապնդման գործին: Միաժամանակ վարչապետն այն կարծիքին է, որ պետք չէ հույսը դնել միայն դրսի օգնության վրա, քանի դեռ «մեծ խնդիրներ որոշակի պարտականություններ ունեն սփյուռքի առջեւ»:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՎԱԳՅԱՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ

63 ընտրատարածք. Էդիկ Մարտիրոսյանը դարձյալ առաջինն է

Հունիսի 16-ին ՀՀ Ազգային ժողովի Վանաձորի թիվ 63 ընտրատարածքում տեղի ունեցավ վերընտրություն: Ինչպես հայտնի է՝ ԿԸՀ-ն չեղյալ էր համարել հիշյալ ընտրատարածքի նախորդ ընտրության արդյունքները, որում հաղթել էր պատգամավորության թեկնածու Էդիկ Հովհաննեսի Մարտիրոսյանը (Ճաճոյի Էդո): Այս անգամ 16500 ընտրողներից ընտրությունների մասնակցել է 8335-ը: Աղտահովելով ավելի քան 30 տոկոսը, եւ հավաքելով 2634 ձայն Էդ. Մարտիրոսյանը դարձյալ գերազանցել է մյուս մրցակիցներին: Ձայների քանակով երկրորդն է Արմեն Սարուխանյանը, երրորդը՝ Դավիթ Լոխյանը: Մնում է սպասել ԿԸՀ-ի հաստատմանը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՔԱՅԵՆ

Ճգրիտ հաստոցների գործարանի արտադրանքը կառուցվի նաեւ Իրան

ՎԱՆԱՁՈՐ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԵՂԱՆ: Վանաձորի ճգրիտ հաստոցների գործարանի բարարկած էլեկտրակայծային թիավարգրային 4733 «ՏՊՏ» մակնիշի հաստոցը բարձր գնահատականի է արժանացել Փարիզում կազմակերպված տնտեսաճառում, որ մի շարք արտասահմանյան ֆիրմաներ այդ հաստոցը դնելու գանկություն են հայտնել: Այս տարեսկզբին հաստոցաշինարարներ հանձնել Իրանի գործարարների ունեցած նոր պատվիրատու: Կնքվել է նմանատիպ 20 հաստոց վաճառելու պայմանագիր, որոնցից 7-ն արդեն արտադրվել է: Վանաձորյան հաստոցները լայն պահանջարկ ունեն նաեւ ԱՊՀ երկրներում, սակայն շրջափակումը խոչընդոտում է գործարար կապերի զարգացմանը այդ երկրների հետ:

Վազգեն Սարգսյանին ահաբեկելու ծրագրի մասին խոսվում էր մինչեւ Վահան Հովհաննիսյանի մեջտեղ գալը

«Վահան Հովհաննիսյանի եւ այլոց» գործով հունիսի 17-ի դատական նիստում հրապարակվեցին ամբաստանյալ Սաշա Խաչատրյանի նախաքննական ցուցմունքները, որ հայտնում է, թե Ս.Ասոն Ավետիսյանը անընդհատ խոսում էր հեղաշրջում կատարելու մասին: Սկզբում խաղաղ ճանապարհով՝ հենվելով կուսակցությունների վրա, իսկ երբ տեսավ, որ այդպես չի ստացվում, առաջարկեց կովող տղաներին համախմբել ու զինված հեղաշրջում կազմակերպել: Դատական կոլեգիան Ս. Խաչատրյանի նախաքննական ցուցմունքները հրապարակեց դատաքննական ցուցմունքների հետ էական հակասություններ արձանագրելով, սակայն նախաքննական ցուցմունքները նույնպես զերծ չէին հակասություններից: Ամբաստանյալը անվերջ շեշտել էր, որ ինքը վստահելի մարդ չէր Ասոն Ավետիսյանի համար, եւ վերջինս նույնիսկ սպառնացել է իր կյանքին: Սակայն մեկ այլ ցուցմունքում նշում է, որ Ս. Ավետիսյանի առաջարկով բանակցել է Ասոն Մանուչարյանի եւ Սերգեյ Բաղդասարյանի հետ, որպեսզի նրանք ելույթ ունենան իրենց հրավիրելիք միտինգում: Հանդիպումներին իր հետ եղել է ինչ որ Վահան, որը մտերիմ էր Ս. Ավետիսյանի հետ (խոսքը Վահան Հովհաննիսյանի մասին չէ): Նախագահողի հարցին պատասխանելով, որ նրանք չեն համաձայնել հանդես գալ միասին, ինչպես նաեւ Ասոն

հրատարակություն

ՏԵՍԱԿԵՏԵՐ

Գիտությունը բողոքարկումների հույսի՞ն

Վերջին շաբաթների ամենամեծ հասարակական աղմուկը հանրապետությունում գիտության ֆինանսավորման (ավելի շատ չֆինանսավորման) խնդիրն էր, որը կարծես թանակոխում է դարբերական դարձած երեւույթի աղեղն իսկ վճռական փուլը:

«Լճացման» տարիներին երբ մամուլում գիտության մասին տեղեկություններ էր ներկայացվում հասարակությանը, առա հիմնականում նրանք վերաբերում էին այս կամ այն հայտնագործությանը, գյուտին, տեսական եւ դրական խոշոր նշանակություն ունեցող մշակումներին: Հասկանալի է, որ այդ ասպարեզում ֆինանսական, կնդրային, ինչպես նաեւ հետազոտությունների համար անհրաժեշտ սարքավորումների ձեռքբերման որեւէ խնդիր, կարելի է ասել, գոյություն չուներ: Բայց եւ այնպես, գիտությունը զարգանում էր այնպես, ինչպես կարող էր, եւ ոչ թե ինչպես պետք էր: Այս միտքը կփորձենք հիմնավորել մի քիչ ավելի ուշ: Այդ դրության վերաբերող մերօրյա տեղեկություններ բացառապես իրավիճակային են եւ անհանգստացնող, որոնք դարձապես չեն լուսաբանում ստեղծված կացության դրամնասահեւանքային կարգը, որակական այն նոր օբյեկտիվ իրողությունը, որի մեջ հայտնվել է նաեւ հայկական գիտությունը: Տուղերիս հեղինակը, հաջաստեղյակ լինելով այդ ասպարեզի վիճակին եւ մամուլում ներկայացվող նյութերին, բազմիցս հանդես է եկել տարբեր բերթերում մի շարք հրապարակումներ, որոնք, ցավոք, որեւէ արձագանք չեն ստացել:

Վերջերս գիտության դեմ Էկոնոմիկայի նախարարության տարած «փայլուն հաղթանակի» մասին է դրամում «Գոլոս Արմենիի» բերթի (16/05.96թ.) առաջնորդողը, որտեղ Լեւոն Միհայելյանը, բեղեռ ոչ ամբողջական, բայց դիտուկ եւ կոնկրետ փաստերով առաջադրում է, որ հայկական գիտությունը հոգեվարքի մեջ է, որը հետեւանք է իշխանությունների վարած նոպաակալաց հակազգիական քաղաքականության: Մինչդեռ կրթության եւ գիտության նախարար Վ. Գնունին ընդամենը 3 ամիս առաջ տված իր հարցազրույցում («ԳԱ» 6/02.96թ.) լավատեսորեն ասում էր, որ ԳԱԱ-ն գիտահետազոտական ինստիտուտ: Այսօրվա եղելությունը, սակայն, հօդս է ցնդեցնում այդ հույսերը: Որովհետեւ եթե յուրաքանչյուր ինստիտուտից ֆինանսավորվում է մեկից երկու բեմա (միջին հաշվով 7-ից մեկը), ապա որում յուրաքանչյուր բեմայից մոտ 50 տոկոս կրճատելով նաեւ կատարողների թիվը, առա այդ բեմայի մեջ ներգրավված մարդկանց քանակով ոչ միայն հնարավոր չէ առաջադրել նրա հաջող իրագործումը, այլ նաեւ բեմաներ չեն կարողանա ղեկավարել տվյալ ինստիտուտի դրոֆիլը, կարճ ասած ինստիտուտի մասնագիտական անունը, եւ որոշ ժամանակ անց անխուսափելիորեն վրա կհասնի այդ ինստիտուտի մահը, այսինքն այն կվերանվի:

Քանի որ ցանկացած դրության զարգացում կարելի է դրսեւորել մի ցոցների հետ, առա անհնարաւոր է դառնում վերջին տարիների գիտության ֆինանսավորումը բաղկացել «զարգացում» բառի հետ: Դրանի արագ արժեզրկումը եւ «ադրատավարձի» մուրացկանային չափը փաստորեն վերջին համազարկերն էին գիտական հիմնահարցերի տրոհման եւ լիակատար անգործության մատնվելու համար: Գիտության մարդկանց ներկա աշխատավարձը (2-6 հազար դրամ) չի բավականացնում միայն տրանսպորտին, ուստի նրանք կարող են ամբողջ մեջ ընդամենը մի քանի օր գնալ հիմնարկ: Այդ է դրատճառը, որ գիտահետազոտական օջախները ակնհայտորեն վեր են ածվել յուրօրինակ բարեգործական հիմնարկների, որտեղ մարդիկ գնում են «իրենց նոպատն ստանալու»: Հաշվարկները ցույց են տալիս, որ փորձարարական գիտության յուրաքանչյուր բեմային հատկացվող ֆինանսները հազիվհազ կարող են ծածկել լաբորատորիայում օգտագործված էլեկտրաէներգիայի եւ ջրի ծախսերը: Պարզ է, որ գիտության նման ֆինանսավորումը ոչ մի բայլով չի կարող նոպաստել ճանաչողության զարգացմանը, ուստի այն հետաձգում է քաղաքական նոպաստները: Այսինքն երբ մեծ աղմուկներից խուսափելու համար անհնար էր միանգամից փակել ԳԱԱ-ի եւ ճյուղային մյուս գիտական օջախների դռները, առյուծ իմիտացիան բնույթ կրող ֆինանսներով եւ միջոցներով հնարավոր է հասնել նրանց չգոյությանը: Այս բոլորի հիմքում անդեֆիցիտ բյուջե ունենալու ձգտումն է, ինչպես բելադրում են Միջազգային արժույթային հիմնադրամը եւ Համաշխարհային բանկը, դրա համար էլ հաշվի չի առնվի, թե այդ բուլդոզերի առաջ մանկաղարտեզ է, դպրոց, թե գիտակրթական օջախ: Իշխանությունների համար նրանք բոլորը բյուջեից կախված սնունդ մարտոցներ են:

Գիտության բոս բեմաների ֆինանսավորումը չսվազանց հաղթող բայլ էր մեր իրականության համար: Այն բելադրված էր միայն կոլեկտիվները մասնատելու եւ ոչնչացնելու, աշխատելու իրավունքի համար դայքարը գիտական օջախներ տեղափոխելու, աշխատողներին միմյանց դեմ տրամադրելու նոպատակով: Իշխանությունները ձգտում էին (են) զորք ունենալ առանձին անհատի հետ, կամ լավագույն դեպքում մի քանի հոգու հետ: Իմաստը դարգ է, առանձին մարդուն կարելի է արհամարհել: Ֆինանսավորման նման սկզբունքը չխթանեց ոչ մի գիտական ոդդություն, բայց միաժամանակ առաջ բերեց նոր բացասական մոտեցումներ կամայականություն եւ դատահանություն, երբ ներկայացված բեմաներից բարձր բալերի են արժանանում ոչ դրոֆիլային, երկրորդական նշանակություն ունեցողները, անհուսալիություն, երբ ֆինանսավորված բեման մի քանի ամիս հետո մերժվում է եւ չի շարունակվում վերաֆինանսավորվել, հովանավորչություն, երբ էմոցիոն հանձնախմբի մեջ ներգրավված գիտնականները «փոխադրոնմամբ» անց են կացնում իրենց իսկ բեմաները, մնացած ֆինանսների փոքրամասները նետելով մյուսներին: Արձանագրված այս նոր վաս դրակները այսօր անհերքելի փաստեր են, որոնք արդյունք են թե ներկա իշխանությունների վարած քաղաքականության, եւ թե նախկին իրավակարգի ժամանակ գիտական դրության մեջ առկա քողարկված ճգնաժամի: Ոչ ոք չի կարող ժխտել այն փաստը, որ շատ շատերն ասդում էին ոչ թե գիտության համար, այլ գիտության հաշվին: Նշանակում է, այսօրվա արդյունքները հետեւանք են առաջին հերթին նախկինում առաջացած եւ խորացված դրացառների: Ահա թե ինչու էր գիտությունը զարգանում ինչպես կարող էր:

Հիշարժան են Վիկտոր Համբարձումյանի խոսքերը, երբ ՍՍՀՄ ԳԱ-ի դրեզիդենտ Ա. Ալեքսանդրովը 1978 թ. Երեւանում նրան հանձնեց Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի 2-րդ աստղը ծննդյան 70-ամյակի կապակցությամբ: Գիտնականը նշեց, որ ինքը միշտ անհրաժեշտ է համարել օրվա դրոբլեմի հրատապությունը, բայց միշտ դեմ է եղել գիտության մեջ մոդայականությանը: Նա ասաց, որ գիտությունը դեմ է զարգանա մարդկության դուահանջմունքները բավարարելու նոպատակով իրեն բնորոշ ճշմարիտ օրենքներով:

Իսկապես, մոդա էր դարձել գիտությամբ զբաղվելը: Մոդայի մոդմով շատերը բարձրագույն կրթություն էին ստանում, նույն ինքնցիայով ասպիրանտուրա էին ընդունվում, գիտության բեկնածուներ եւ դոկտորներ էին դառնում: Իսկ գիտական օջախներ (հիմնականում հովանավորչությամբ) արհեստականորեն ուռճացվել էին: Այդ երեւույթը հատկապես ակնհայտ էր դրամաբանասիրական, տնտեսագիտական, կենսաբանական, բժշկական, գյուղատնտեսական եւ այլ գիտությունների ասպարեզներում, որտեղ, ամենայն համոզվածությամբ, անհրաժեշտ էր եղած կադրերի 20-30 տոկոսը: Մնացածը բալաստ էր: Փորձիկ Հայաստանի համար 156 գիտահետազոտական հիմնարկությունները եւ նրանց մեջ ընդգրկված 22 հազար գիտաշխատողները եւ մոտ 18-20 հազար սպասարկող անձնակազմը հսկայական ծանրություն էր ժողովրդի ուսերին: Եվ միայն այն հանգամանքը, որ հանրապետության գիտությունը միահյուսված էր ողջ Միության գիտությանը եւ իրականացվում էր այդ ոլորտի կենտրոնացված ֆինանսավորում, ծածկում էր այն խոցերը, որոնք ցցուն դարձան համակարգի փլուզումից հետո: Նոր միայն ակնհայտ դարձան սեփական «ավերակների» չափերը, որն իր ամբողջ ծանրությամբ ընկավ հայոց անկախ դրության ուսերին:

Գիտության բարգավաճումը միայն ֆինանսների դրակատով չի դրայմանավորված: Երբ նրա հիմքում ընկած են արհեստական, շինծու, օբյեկտիվ անհրաժեշտությունից կտրված անդեմ գաղափարներ եւ նպատակներ, որոնք երբեմն չեն ծառայելու մարդուն, ապա նրանք անխուսափելիորեն դեմ է մնալու: Ամենակ այն հարցին, թե կարելի՞ է արդյոք փրկել Սոնդուկյանի բաստրոնը, տաղանդավոր դերասան Սոս Սարգսյանը դատապարտեց. «Երբ մի բանը մեռնելու է, ուրեմն դեմ է մեռնի»:

Թվում է, թե դաժան է ասված, բայց դաժան ճշմարտությունը շատ թե ուշ գալիս է, եւ գեղեցիկ սուտը նրան չի կարող ծածկել: Այլ բան է, թե ի՞նչը փրկել եւ ինչպես վերսին կյանքի կոչել, որովհետեւ ինչպես մարդու, այնպես էլ ցանկացած հիմնարկի համար անդամալույծ ու ամուլ վիճակը շատ ավելի վաս է, քան բուն մահը: Հարցը չգոյությունը: Մահով ավարտվում է երեւույթը եւ ծնունդ է առնում մի նոր երեւույթ, նոր գաղափար, նոր նախաձեռնություն, ինչը բացատրվում է անդամալույծ կարգավիճակի դեպքում: Հայտնի է հանրապետության գիտահետազոտական բազան միջին հաշվով մնացել է ողջ սենձնակազմի մոտ 30 տոկոսը, առաջ են եկել հսկայական շենքային դատարկ տարածություններ, ժանգոտվում եւ ոչնչանում են բանկարժեք լաբորատոր սարքավորումներ, աշխատակիցներից հիմնականում մնացել են բուսակառուներ, նոր ներհատարներ չեն գալիս, յուրաքանչյուր ինստիտուտից 1-2 բեմա ֆինանսավորելով անիմաստ է դատել նման բարգավաճություն, ուստի հրատապ անհրաժեշտություն է գիտահետազոտական հիմնարկությունների միաձուլումներ, գիտական ծառայի «սաղարթի» փոքրացում, եթե իհարկե, իշխանությունները մտադրություն ունեն ինչ-որ բան փրկելու: Դա գիտության առողջացման միակ բայլն է, որը բխում է մեր հանրապետության օբյեկտիվ հնարավորություններից, եւ այն կիրառելի է բացառապես բոլոր գիտությունների ոլորտներում: Նոպատակը մեկն է վերարժեւորել եւ վերակենդանացնել տեսական եւ գործնական հետազոտությունները, կրճատել զգալի քանակությամբ այմինիստրատիվ հաստիքներ, փրկել գիտության այդ օջախներում առկա արժեքավոր սարքավորումները, ինչպես նաեւ մասնագիտական գրականությունը եւ բարձրացնել դրանց օգտակար գործողության գործակիցը, կրճատել ջրի-էլեկտրաէներգիայի, քիմիական ռեակտիվների եւ տրանսպորտային ծախսերը: Արդյունքում կազատվեն (արդեն ազատ են) եւ դեռ բյանը կհանձնվեն հսկայական շենքային մակերեսներ: Այս ամենն, անկասկած, կնդաստեին ավելի սեր գիտական փոխհարաբերությունների եւ արդյունավետ կադրերի ձեւավորմանը:

Այս վիճակը վաղուց է ստեղծվել, եւ գիտնականները, հասկանալով այդ, միաժամանակ ցուցաբերում են զգուշավոր լռություն, այսինքն աշխատում է մարդկանց սեփական եսի եւ շահի գիտակցությունը: Նման միավորման առաջարկներով հանդես չի եկել ոչ մի գիտահետազոտական ինստիտուտի դեկավար եւ ոչ մի ակադեմիկոս՝ հավանաբար ինքնաղաշտանության բնազդից ելնելով: Ընդհակառակը, բոլոր ինստիտուտների եւ բեմաների դեկավարները հույսով սպասում են վարչատեսին առընթեր գիտական բեմաների ֆինանսավորման հանձնաժողովին բողոքարկված դիմումների վերանայման արդյունքներին, մոռանալով, սակայն, որ բողոքարկումների հույսին այլեւս գիտություն չի լինելու: Ավելին, որոշ անհատ գիտնականներ (հիմնականում ավագ սերնդի ներկայացուցիչներ) սեփական կարիքներ՝ մի կերով ապահովելու համար գիտության ավերակների վրա ակադեմիաներ են ստեղծում եւ նրանոր միջոցների հայտ ներկայացնում դեպարտամենտը, բեղեռ ոչ մի կոնկրետ հետազոտությամբ չեն զբաղվելու, դրանով իսկ նսեմացնելով եւ դառակտելով ԳԱԱ-ն: Մինչդեռ այսօրվա սուղ դայմաններ բելադրում են գիտության կենտրոնաձիգ քաղաքականություն:

Հայաստանի ԳԱԱ-ն դեռ հանրապետությունում իրականացվող բոլոր գիտահետազոտական աշխատանքները համակարգող եւ գիտամեթոդական դեկավարումը ապահովող միակ լիազորված կառույցը: ԳԱԱ-ի իրավասության տակ դեռ է անցնեն բոլոր մասնագիտացված գիտական խորհուրդները: Անհրաժեշտ կլինի գիտության ֆինանսավորումն իրականացնել ոչ թե ըստ առանձին բեմաների, որից արհեստականության եւ կամայականության հոտ է փչում, այլ ըստ ստեղծված ինստիտուտների, այսինքն կենտրոնացված, ընդ որում առանց դատահական էմոցիոնային հանձնաժողովների միջամտության: Ինստիտուտների դեկավարությունները եւ գիտական խորհուրդները ավելի ճիշտ կորոշեն, թե որ ուղղեն եղած ֆինանսները:

ՎԱՀԱԳՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՈՐՍԱՍՏԱՆ

Հայաստանում Ելցինը շահեց ձայների մեծ մասը

Կիրակի օրն առավոտյան մեծ հերթ էր գոյացել Երեւանի «Հրազդան» հյուրանոցի մուտքի մոտ, ուր գործում էր Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի ընտրությունների Հայաստանի 10 ընտրական տեղամասերից մեկը:

«Ծնվել, կնքվել, աղոթել ու սովորել եմ Ռուսաստանում, այսօր եկել եմ քվեարկելու հայրենիքիս առաջադրյալի օգտին», ասում է տարեց թուս կինը՝ լայակը գլխին: Սակայն նա Հայաստանի քաղաքացի է, ռուսաստանյան հպատակություն չունի, եւ չի կարող մասնակցել քվեարկությանը: Նման օրինակները շատ են, մեկնաբանում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ, Հայաստանում ՌԴ դեսպանության խորհրդական Վիկտոր Դերեգան: Հսկայական թվով եկել էին այն հայերը, որոնք գրանցված են Ռուսաստանում, սակայն ՌԴ քաղաքացիներ չեն:

Քիչ չէին նաեւ զվարճալի դեպքերը: Օրինակ, քվեարկությանը մասնակցելու ցանկություն էին արտահայտում հայաստանցիներ, որոնք ընդհանրապես ոչ մի կապ չունեն Ռուսաստանի հետ: Կամ էլ մի շարք դեպքերում ՌԴ այս կամ այն տեղամասային ընտրական տեղամասում ամրագրման վկայականներ են տրվել... Հայաստանի քաղաքացիներին:

ՌԴ դեսպանության տվյալներով, առավոտյան ժամը 10.30-ի դրությամբ ընտրական 9 տեղամասերում քվեարկությանը մասնակցել են հիմնական ու լրացուցիչ ցուցակների մեջ գրանցված ընտրողների 28, ժամը 14-ի դրությամբ՝ 52.27 տոկոսը, իսկ մասնակցության վերջին ցուցանիշը 60.55 տոկոս է: Դա բավական բարձր ցուցանիշ է, որը, որոշ տվյալներով, երկու անգամ գերազանցում է ՌԴ Պետական դումայի անցյալ տարվա ակտիվությունը:

Հիշեցնենք, որ ՌԴ նախագահի ընտրությունները Հայաստանում անցկացվեցին 10 ընտրական տեղամասերում: Այդ տեղամասերից երկուսը Երեւանում են՝ մեկը ՌԴ դեսպանությունում, մյուսը՝ Քանաքեռի զորամասում, որի մասին «Ազգը» դատմեց շաբաթ օրը: Առաջինում քվեարկել են Ռուսաստանի դեսպան Անդրեյ Ուսովը տիկնոջ հետ, Երեւանում աշխատող ռուսաստանյան մյուս դիվանագետները, ՌԴ սահմանապահ զորքերի «Հայաստան» զորախմբի վարչությունը եւ Երեւանի օդանավակայանի վերահսկողական անցուդարձային կետի անձնակազմը: Երկրորդում քվեարկել են ՌԴ զինված ուժերի Երեւանի կայազորի զորամասերի ու հիմնարկությունների սպաները, սերժանտները, զինվորները ու ծառայողները, նրանց ընտանիքների անդամները:

Ռուսաստանի ընտրողների ամենատվար զանգվածը Գյումրիում է, որտեղ ձեւավորված են 5 ընտրական տեղամասեր: Մյուս տեղամասերն Արտաշատի, Արմավիրի ու Մեղրու սահմանապահ ջոկատներում են: ՌԴ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ Մեղրու տեղամասում քվեարկությունն անցկացվեց շաբաթ օրը, որպեսզի հնարավոր լինի փաստաթղթերն ու քվեաթերթիկները ժամանակին բերել-հասցնել Երեւան: ՌԴ դեսպանությունում մեզ հայտնեցին, որ Մեղրու տեղամասում քվեարկության մասնակցեցին ընտրողների 81 տոկոսը: Մեր ունեցած տեղեկություններ համաձայն՝ այդ բոլորը տեղամասերում ընտրությունները կայացել են բնականոն:

Իսկ ինչպե՞ս են քվեարկության արդյունքները Հայաստանի տարածքում: Ինչպես մեզ հայտնի դարձավ տեղեկացված աղբյուրից, Հայաստանի ռուսաստանցիների մեծամասնությունը՝ 55.48 տոկոսը ձայնը տվել է նախագահ Բորիս Ելցինի օգտին: Հաջորդը Գենադի Զյուգանովն է, որի օգտին քվեարկել են ընտրողների 23.31 տոկոսը, գեներալ Ալեքսանդր Լեբեդը՝ 6.59 տոկոս: Մնացած թեկնածուների «հայաստանական» ցուցանիշները հետեւյալն են. Վլադիմիր Ժիրինովսկի՝ 5.83, Գրիգոր Յավլինսկի՝ 2.34, Միխայիլ Գորբաչով՝ 0.59, ակադեմիկոս Սվյատոսլավ Ֆյոդորով՝ 0.54, Վլադիմիր Բրինցալով՝ 0.46, Յուրի Վլասով՝ 0.41 եւ Շակկում՝ 0.12 տոկոս:

Երկուշաբթի օրվա լույս գիշերը ՌԴ դեսպանությունում աշխատանքային նուագեր էր ի մի էին բերվում ընտրությունների արդյունքները, որոնք երեկ ուղարկվեցին Մոսկվա:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼԻՅԱՆ,
ՌՏԱՀ-ՏԱՍՍ-ի սեփ. թղթակից.
«Ազգի» համար

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ժողովրդավարության հաղթանակը

Այժմ, երբ գրվում են այս տողերը, դեռևս լուց, որոնք միեւնույն է, հնացած կլինեն մինչեւ թերթի այս համարը հասնի ընթերցողին, հայտնի չեն Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների լրիվ արդյունքները. Ուստի բավարարվենք որոշ ամենաընդհանուր գնահատականներով:

Ամենակարեւորը, թվում է, այն էր, որ նախագահական ընտրությունները կայացան: Ինչպես հունիսի 17-ի առավոտյան երեւին, բոլոր ընտրողներին ուղղված իր խոսքում ընդգծեց ԱԿԱ նախագահ Բորիս Ելցինը, չիրականացան ընտրությունները հետաձգելու, ձախողելու կամ խանգարելու մասին կանխագուշակումները: Հատկապես ուշադրության է արժանի այն փաստը, որ ընտրություններ հիմնականում անցան ազատ, ժողովրդավարական մթնոլորտում: Ակնհայտ ու ձախից հնչող կասկածները դրսից արդյունքների հնարավոր կեղծման մասին մեծամասամբ սնանկ դուրս եկան: Ինչպես ընդգծել էի նախորդ հրապարակման մեջ Ռուսաստանի իշխանությունները, բարեբախտաբար, չգնացին այդպիսի խիստահեղության, ինչն սեղայման կիրահեր զանգվածային անկարգություններ:

Արդյունքներ նույնպես հետաքրքիր չեն ակնկալվածից: Առաջին փուլում այդպես էլ նախագահ չընտրվեց եւ երկրորդ փուլ անցան հաղթող երկու սոմենահրական հնարավորություններ ունեցող թեկնածուներ «դեմոկրատական» թեւը ներկայացնող Բորիս Ելցինն ու «ձախ-հայրենասիրական» թեւի առաջնորդ Գենադի Զյուգանովը: Ակնհայտորեն, թերեւս, գենետոր Ալեքսանդր Լեբեդի շատ մեծ նվաճումն էր: Սա կարող է նշանակել, թերեւս, միայն մի բան. Ռուսաստանում առաջվա նման միլիոնավոր ու միլիոնավոր մարդիկ իրենց հույսը դեռ դնում են «ուժեղ ձեռքի» վրա, այս երկրի հասարակական հոգեբանությունը առայժմ լիովին չի հաղթահարել, երբ կարիք է այսպես ասել, «մտրակի կարոտը»: Մարդիկ երազում են կարգ ու կանոնի հաստատում, հանցագործությունների, կաշառակերության դեմ անողոք պայքար, ինչը Լեբեդի նախընտրական քարոզչության առանցքն էր: Ինչպես երեւում է, Ռուսաստանը հոգնել է ժողովրդավարության անվան տակ երկրի կենսագործունեության բոլոր ոլորտերը սխալահատած ամենաթողությունից եւ դեմ չէ նույնիսկ զորանոցային կարգապահությանը: Այս ֆոնի վրա բացասական է Գրիգորի Յավլինսկու հարաբերական անհաջողությունը: Ռուսաստանը, հավանաբար, իր զարգացման այս փուլում եւս ավելի կտրուկում է ուժը, քան տնտեսական բարեփոխումների սրամիտ խեղամիտ ճանապարհը: Հետաբար, օրինաչափ էր նաեւ Ժիրինովսկու հետին պլան մղվելը. մարդիկ հոգնել են անդադար բարեբարոյությունից, ծայրահեղականությունից, հոխորտանքներից, ողջ ափարհին «իր տեղը ցույց տալու» է ժանգին կեղծամոլությունից: Նրանք դարձել են ավելի իրատես, զգացմունքային քարոզչությունն արդեն կորցնում է իր գրավչությունը: Ռուս ընտրողն այժմ կարիք ունի կշռադատված, իրականանալի ծրագրի եւ մեծում է մեծատնական մեծամոլական հավակնությունները:

Կարելի է ենթադրել, որ հոգեբանական այս տեղաշարժը ընտրությունների արդեն երկրորդ փուլում կկանխորոշի Բորիս Ելցինի հաղթանակը: Զյուգանովի շանսերը գերադասելի կլինեին, եթե նրան հաջողվեր շատ մեծ առավելություն ապահովել արդեն առաջին փուլում: Այդ դեպքում կգործեր «ուժեղի հանդեսում բերված տվյալների համաձայն, 1995 թ. աշխարհում 5 միլիոնից շատ բնակչություն ունեցել են 38 քաղաք եւ ագլոմերացիա: 2015 թ. դրանց թիվը կհասնի 71-ի, ըստ որում 59-ը՝ Ասիայի եւ Լատինական Ամերիկայի թույլ զարգացած երկրներում: Նույն թվականին 10 միլիոնից շատ բնակիչ կունենա 27 քաղաք, գլխավորապես Ասիայի հարավում եւ արեւելքում: Ըստ կանխատեսումների, 2015 թ. քաղաքային յոթ ագլոմերացիա (5-ը՝ Ասիայում) կունենա 20 միլիոնից շատ բնակչություն. ներկայումս միայն Տոկիոն ունի 26,8 մլն բնակիչ:

Եթե հազարամյակներ շարունակ քաղաքաբնակությունն անբաժանելի է եղել քաղաքակրթության, քաղաքային մշակույթի եւ տնտեսության զարգացումից, այդ վերջին տասնամյակներին արագորեն ծավալվող խոշոր քաղաքները մարդկանց մեջ գլխավորապես անանձնահոգության եւ անտարբերության զգացումներ են առաջացնում: Մանավանդ որ, ինչպես վերը նշվեց, ամենից արագ զարգանում են Ասիայի ու Լատինական Ամերիկայի թերզարգացած եւ աղքատ երկրների խոշոր քաղաքները: Այսպես, ժողովրդագրական կանխատեսումների համաձայն, զարգացած Տոկիոյի բնակչության աճը նկատելիորեն կդանդաղի, եւ 2015 թ. քաղաքի բնակիչների թիվը կկազմի 28,7 միլիոն: Մինչդեռ ներկայումս աշխարհի 5-րդ խոշոր քաղաք Բոմբեյը (15,1 մլն), 2015 թ. կզբաղեցնի 2-րդ տեղը (27,4 մլն): Լագոսը, Շանհայը եւ Ջակարտան կունենան համապատասխանաբար 24,4, 23,4 եւ 21,2 մլն բնակչություն: Կարային եւ Սաո Պաուլուն նույնպես կգերազանցեն 20 միլիոնի սահմանագիծը:

Վերջին տարիներին Լոս Անջելեսում, Լիոնի արվարձանում եւ այլուր տեղի ունեցած զանգվածային անկարգությունները ու բախումները վկայում են, որ Արեւմուտքի քաղաքներում առկա են ցեղային ու սոցիալական լուրջ հակամարտություններ: Ամերիկացի կինոբեմադրիչներ Ջոն Կարպենտերն եւ Սվայլ Լիի որոշ ֆիլմերում այն միտքն է արծարծվում, թե երբեմնի «ֆորուպային», այսինքն՝ կազմակերպված ու ներդաշնակ բնակավայրերն ասիճանաբար վերածվում են քաղաք-ջունգլիների: Ի դեմ, ամերիկացիների 72 տոկոսը գտնում է, որ մարդկության առաջնահերթ խնդիրներից մեկը քաղաքների փրկությունն է:

Քաղաքների դարձության խոշորագույն մասնագետ Լյուիս Մեմֆորդը գրում էր. «Նրանք, ովքեր անխուսափելի են համարում խոշոր քաղաքների տարածումը, մոռանում են, որ վերջինս մշտապես նախանշել է քաղաքակրթության մի ամբողջ ժամանակաշրջանի մոտալուտ անկումը»: Արդեն 1938 թ. նա նկարագրում էր եվրոպական քաղաքների «դժոխային երը», որոնք «ղեկավարվում են լոկ շնչառության ու մարսողության մեխանիզմներով»:

Հարց է ծագում. հնարավո՞ր է արդյոք քաղաք եւ քաղաքաշինություն ստեղծել սոսկ քաղաքաշինական հասակագծերում նշված սղաղողների զանգվածներով: Վերհիշենք, որ Հին Հունաստանի, այդ միջնադարյան նշանավոր քաղաքների նորամուծությունն այն էր, որ անհատը հնարավորություն էր ստացել ձերբազատվելու փակ խմբերի դարաշրջանի դասակարգումներից առնչակցման ընթացքում փիլիսոփայության, բարոնի, ուսկայի, քվեարկության միջոցով զարգացնելու անկաշկանդ մտքեր: Մինչդեռ Լագոսը, Շանհայը, հարափոփոխ Մեխիկոն, Ռիո դե Ժանեյրոն կամ Սաո Պաուլոն, ընդհակառակը, բաղկացած են սոցիալական, էթնիկական, կրոնական, մաֆիական կամ նիհիլիստական խաչաբեռ ցեղախմբերից: Դրանցից յուրաքանչյուրը ջանում է ամրացնել սեփական դիրքերը, իսկ անհատին լոկ երկրորդական դեր է հատկացվում: «Պոռնիկ» Բաբելոնի աստվածի եւ «երկնային» Երուսաղեմի ուտոպիայի միջեւ նորօրյա քաղաքային ստիպված կլինի երկու փողոցի արանքում կղզյակ ստեղծել եւ թաղամասում դրդյակ «հիմնել», այսինքն՝ մի քանի տարում կրկին անցնել քաղաքաստեղծման բազմադարյա փուլը:

Գ. Ի.

ԲՈՍՆԻԱ

Խորվաթները չեն ուզում դաշնություն կազմել մահմեդականների հետ

BBC ռադիոկայանը հայտնեց, որ բոսնիական խորվաթները Դուխս Բոսնա կոչվող հանրապետության նոր կառավարություն են կազմավորել: Ըստ Դեյթոնի համաձայնագրի, այդ հանրապետությունը պետք է դադարեցներ իր գոյությունը եւ պաշտոնապես մահմեդական-խորվաթական դաշնության մասը պետք է այժմ կազմեր: Դուխս Բոսնա հանրապետությունը 3 տարի առաջ բոսնիական խորվաթների կողմից էր ստեղծվել Մոստարում. նոպատակ հետապնդելով անջատվել Սարաեւոյի մահմեդական կառավարությունից: Դիտորդների կարծիքով, բոսնիական խորվաթների կառավարության կազմավորումը վտանգում է հաշտության համաձայնագիրը: Բոսնիա Հերցեգովինայի վարչապետ Հասան Մուրատովիչը պարսավել է բոսնիական խորվաթներին այն բանի համար, որ փորձելով անջատվել Սարաեւոյի կառավարությունից, նրանք Դուխս Բոսնա հանրապետության իրենց իսկ կառավարության ստեղծման մասին են հայտարարել: Միեւնույն ժամանակ հայտնվում է, որ իրադրությունը սրվել է նաեւ Բոսնիա-Հերցեգովինայի մահմեդական մասում, որի նախկին վարչապետ Հարիս Շիլաջիչը հիվանդանոց է տարվել այն բանից հետո, երբ հանրահավաքի ժամանակ գլխին երկարն լինգով հարված է ստացել: Հարձակումը տեղի է ունեցել «Բոսնիական կուսակցության» հանրահավաքի ժամանակ: Այդ ընդդիմադիր կուսակցությունը Շիլաջիչն այս տարվա սկզբին էր ստեղծել այն բանից հետո, երբ Բոսնիայի նախագահ Ալիա Իզեթբեկովիչը նեռացրել էր նրան վարչապետի պաշտոնից: «Բոսնիական կուսակցության» հայտարարության մեջ Շիլաջիչի վրա հարձակման մեղքը՝ Ալիա Իզեթբեկովիչի կողմից ղեկավարվող «ժողովրդավարական գործողություններ» մահմեդական կուսակցության վրա է դրվում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իսրայելցի մի ոսիկան էլ սպանվեց

Հորդանանի արեւմտյան ափում գտնվող պաղեստինյան Նաբլուս քաղաքից ոչ հեռու իսրայելցի մի ոսիկան է գնդակահարվել: Իսրայելի պաշտոնական անձինք հայտնել են, որ ոսիկանը գնումների էր գնացել, երբ կողքից ընթացող ավտոմեքենայից մի արաբ երիտասարդ նրա վրա կրակ է բացել, որի հետեւանքով վիրավորվել է նաեւ ոսիկանի կինը: BBC ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, իսրայելական իշխանությունները հայտնել են, որ այդ հարձակման մեջ պաղեստինյան ծայրահեղականներին են մեղադրում, որոնք երդվել են չդադարեցնել հարձակումներն իսրայելական օբյեկտների վրա: Հայտնվում է նաեւ, որ Նաբլուսի շրջակայքում տեղական պարեսային ժամ է հաստատվել:

Կոլումբիայի նախագահը խուսափեց իմպիչմենտից

Կոլումբիայի կոնգրեսը 43-ի դեմ 11 ձայնով թույլ չտվեց նախագահ Սամպերի իմպիչմենտի ենթարկումը: Վերջինս մեղադրվում է նախընտրական շրջանում թմրաբիզնեսի մաֆիայից 6 միլիոն դոլար «նվիրատվություն» ստանալու հանցանքով: Կոնգրեսի ստորին պալատում տեղի ունեցած քվեարկության բարեհաջող ելքից խանդավառ՝ Սամպերը «տոտալ պատերազմ» հայտարարեց թմրաբիզնեսի դեմ:

Հեյդար Ալիեւին սպասում են Գերմանիայում

Գերմանիայի կառավարության ժամուլի ծառայությունից հաղորդել են, որ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հաջորդ ամիս պաշտոնական այցով կժամանի Գերմանիա: Այցը սկսվելու է հուլիսի 1-ից: Նա հրավիրված է Գերմանիայի նախագահ Ռոման Հերցոգի կողմից:

ԱՇՏԱՐԵԿ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քաղաքների զարգացումը չպետք է հախուռն լինի

Ասենք՝ ազգերի հարվարկների համաձայն, 2025 թվականին մոլորակի բնակչության 60 տոկոսն արդեն պիտի է քաղաքներում: Ըստ որում, արդեն 2015 թ. յոթ քաղաքներ կունենան 20 միլիոնից ավելի բնակչություն: Քաղաքների բուռն զարգացման ներկա ժամանակաշրջանում, սակայն, աշխարհի տարբեր երկրներում միլիոնավոր մարդիկ զուրկ են կացարանից: ՄԱԿ-ի հովանու ներքո Ստամբուլում շուրջ երկու շաբաթ անցկացվում էր «Հաբիթաթ-2» միջազգային համաժողով «Օրեւան ամենի համար» թեմայով: Հունիսի 14-ին RFI ռադիոկայանը հաղորդեց, որ համաժողովի ավարտին դրա 9000 պատվիրակներն ընդունել են երկու որոշում: Մեկում նշվում է, որ պետությունները չպետք է անօթեւան թողնեն մարդկանց իր դեմ. հենց համաժողովի օրերին Ջուրիխայի արեւելքում շարունակվում էր քրդական բնակավայրերի ոչնչացումը), իսկ մյուսով կոչ է արվում քաղաքներում չստեղծել անտանելի կենսապայմաններ, մասնավորապես չաղտոտել միջավայրը եւ հեռացել խմելու ջրի որակին:

Ներկայումս ամեն շաբաթ մեկ միլիոնով ավելանում է աշխարհի խոշոր քաղաքների եւ մայրաքաղաքների արվարձանային հյուղավանների բնակիչների թիվը: Մասնավորապես Ջուրիխայում, միայն վերջին տասնամյակի ընթացքում քաղաքային բնակչության բաժինը 44-ից հասել է 67 տոկոսի: Չինաստանում ծրագրվում է կառուցել երկմիլիոնանոց 250 նոր քաղաք, որոնցի գոնե մասամբ կասեցվի արդեն 10 միլիոնից ավելի բնակչություն ունեցող Շանհայի, Պեկինի, Տյանժինի հետագա ծավալումը: «Էքսպրես

քաղաքներ» ստեղծելու գաղափարը, որ ենթադրում է նոր քաղաքների կառուցում, ինչպես նաեւ գոյություն ունեցողների ընդլայնում, ինչպես ասվեց, ոչ միշտ է հանդիպում հասկացողության: Ասենք, Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի ղեկավարությունը դեռեւս չի հրաժարվել «Էքսպրես քաղաքներ» ստեղծելու գաղափարից: Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի ղեկավարությունը ցանկանում է Փարիզի հարավարեւելյան մասում ստեղծել նոր քաղաք, որի բնակչությունը 50 հազար մարդ է: Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի ղեկավարությունը ցանկանում է Փարիզի հարավարեւելյան մասում ստեղծել նոր քաղաք, որի բնակչությունը 50 հազար մարդ է: Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի ղեկավարությունը ցանկանում է Փարիզի հարավարեւելյան մասում ստեղծել նոր քաղաք, որի բնակչությունը 50 հազար մարդ է:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հռչակավոր Էլլա Ֆիցջերալդն էլ մահացավ

Տաբաք եղեկոյան Լոս Անջելեսում 78 տարեկան հասակում մահացել է ջազի առասպելական երգչուհի Էլլա Ֆիցջերալդը: Տարիներ շարունակ նա ծանր հիվանդ է եղել. 93 թվականին շաքարախտի բարդացումից ապաքցված վտանգից փրկելու համար բժիշկները ստիպված են եղել ծնկներից ներքև անդամահատել նրա ոտները: Պատմում են, սակայն, որ Ասված մեծ երգչուհուն հետ մահ է դարձնել, եւ նա մահացել է հարազատներով ու մտերիմ ընկերներով շրջապատված: Էլլա Ֆիցջերալդը ծնվել է 1918 թվականի ապրիլի 25-ին, ԱՄՆ-ի Վիրջինիա նահանգի մի փոքրիկ քաղաքում, սեւամորի ընտանիքում: Իսկն Էլլան ոգեղեն ձայնի եւ դաստիարակության տալենտին ոչ թե երգահի է գալիս կոչել դառնալ, այլ դարձնի եւ որ 34 թվականին նրա հայտնվելը Հարլեմի Ապոլլո բարում մոլի ունեցած սիրողական երգիչների մրցույթում դարձավ հանրաճանաչության աղյուսակ է: Էլլան ոգոյանի գրաց է եկել բիլիարդիսի հետ, որ չի վախենա երգը ունենալ հասարակ: Այդ մրցույթում 16-ամյա Ֆիցջերալդն առաջին տեղն է գրավել եւ իր վրա հրավիրել իմպրեսարիների ու երաժիշտների ուշադրությունը: Թմբկահար Չիկ Վեբը, որն այդ տարիների հանրահայտ ֆիցիոնիստներից մեկի դերավարն էր, իսկույն ընդունել է Էլլային իր խումբը ու սկսվել է երգչուհու գլխավոր կարիերան: Մասնագետներն նշում են, որ Ֆիցջերալդն իր կարիերայի համար ոչ միայն իր տաղանդին է պարտական, այլ նաեւ իր կանին է փլուզվել: Ջազային հայտնի քննադատ Լեոնարդ Յեզարն իր ակնարկներից մեկում մեջբերում է Ֆիցջերալդի 50-ականների ունկնդիրներից մեկի հեռեալ խոսքերը. «Էլլան ջազաղած ծնունդ նույնիսկ այնպես կարող է երգել հեռախոսագրքին է փլուզվել: Ջազային հայտնի քննադատ Լեոնարդ Յեզարն իր ակնարկներից մեկում մեջբերում է Ֆիցջերալդի 50-ականների ունկնդիրներից մեկի հեռեալ խոսքերը. «Էլլան ջազաղած ծնունդ նույնիսկ այնպես կարող է երգել հեռախոսագրքի տեղեկատուի տեքստը, որ ունկնդիրները կիմայվեն ու ուժգրաղոպրյամբ կսարվեն նրա երգեցողությամբ»: BBC-ի եռաժեստական խմբագիր Ջերալդ Վուդը, որին բախտ է վիճակվել 10 տարի առաջ ներկա գտնվել Ֆիցջերալդի Լոնդոնում տեղի ունեցած համերգին, վկայում է, թե իմը, որ բաց միջոց լսել էր երգչուհու ձայնագրությունները, չի կարող վերստացնել, թե ինչպիսի մոգություն, հիպնոսացնող տպավորություն է թողել 68-ամյա երգչուհու ձայնն իր վրա: Նրա կարծիքով, Ֆիցջերալդի տաղանդը ոչ թե մշակույթի երեւույթ է, այլ բնության, որ Էլլայի երգեցողությունը դեմ է ճկարագրել ոչ թե որպես գեղարվեստական, այլ որպես բնության գրավիչ երեւույթ, ինչպիսին, օրինակ, Նիագարայի ջրվեժը կամ Գրանդ Կանիոնն է: Իսկ իմը երգչուհին, շատ դարգ է բացատրում իր տաղանդի կախարդական հմայքը. «Ուղղակի ես սիրում եմ երգել, որ դա նեռն իմ ունկնդիրներն կ են ճկատել», ասել է նա:

ԳԵՐՄԱՆ ԼԱՄԼ-ՏԵՐՅԱՆ

10 հազար դոլար՝ օրհներգին

Ցուրմենեսանը 10 հազար դոլար է առաջարկում ազգային նոր օրհներգի երաժշտության հեղինակին: Նախագահի հրամանագրով, որն ընդունվեց պետական ռադիոյով, նոր օրհներգը պետք է արտացոլի Ցուրմենիայի անկախությունն ու ազատական ավանդույթները: Նախագահ Սափարմուրատ Նիյազովն ինն է անձամբ ղեկավարելու հաղթողին որոշելու համար ստեղծված 14 անդամանոց հանձնախումբը: Արդյունքները կհրապարակվեն հոկտեմբերի մեկին: Հոկտեմբերի 27-ին Ցուրմենեսանը նախատեսել է մեծ տոնով նշել խորհրդային միությունից իր անկախության հինգերորդ տարեդարձը:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Ռուսաստանում է հայրենի գյուղում

Սոֆիա Ռոստաուն ամուսնու՝ Անատոլի Եվդոկիմովի հետ, մեկնել է ծնողների մոտ՝ Սարշինցի գյուղը: Այնտեղ նա դպրոցասվում է զբաղվել ձկնորսությամբ եւ հողագործությամբ: Ինչպես հայտարարել է Սոֆիա Ռոստաուն, իրեն գոնե մի փոքր հանգստանալ է հարկավոր, քանի որ առջեւում շատ անելիքներ ունի: Օգոստոսին նա մասնակցելու է «Կրիմսկիյե զորի» փառատոնին, որից հետո համերգային ծրագրով շրջելու է Դրնիի մի շարք քաղաքներում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ֆելսբոգն ինչպես կա

Այս տարվա սեպտեմբերին «Այնպես, ինչպես կամ» վերնագրով լույս կտեսնի ԱԲԲԱ էջեղական փոփ-խմբի երգչուհի Ագնեթա Ֆելսբոգի գիրքը: 46-ամյա Ֆելսբոգը բաժանվել է ամուսնուց եւ այժմ առանձնության մեջ է ապրում Ստոկհոլմից ոչ հեռու գտնվող մի կղզում: Ֆելսբոգը փորձեց մենակ երգել, բայց հաջողության չհասավ: Երգչուհին վերջին 9 տարվա ընթացքում հարգարույց չի տվել: Կենսագրությունը գրվել է մի լրագրողի օգնությամբ:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Սթինգի ասպը Պրահայի երկնակամարում

Լենոնի հանգանգամանքի դրդապատճառած հանդերձներից հետո Սթինգն ելույթ ունեցավ Պրահայում: Հունվարի 6-ին նրա համերգը կոչվեցավ Պրահայի «Սոլտաուենի Հալա» մարզադահլիճում: Սթինգի հյուրախաղերն, ինչպես եւ մարտի 12-ին վանաքի հանված վերջին սինգլն կոչվում են «Մերիլոն Ֆոլլինգ» «Ընկնող Մերիլոնի»: Այդ աշխատահոգնակ երգի հայ երկրպագուներին ցանկացնեմ, որ «Ընկնող Մերիլոնին» միասնաբար նոր Սթինգ է: Նրա երաժշտությունն ավելի մեղմ է դարձել, մոտեցել է ջազին, դասական ռոմանտիզմին եւ, ցայտել կ բրիտանական ու իտալական տարերային: Բալգարիայի Վարդեն նման երգարտեր փնտրելիից հետո Սթինգն էլ իր հանդիսատեսը գտավ: «Փոլիս» ռոք խմբի բառն ժամանակաշրջանը վաղուց է անցել: Երգիչ, երգահան ու բասկիթարահար Սթինգը հոգեվաներ է զրամ, ինքնահանվում է կինոյում, լրջորեն զբաղվում է բնապահպան գործունեությամբ եւ ամեն տարի անդրադարձնում մի քանի բարեգործական համերգ է տալիս հարբանտարկյալների օգնի: Չգիտեմ, կասպարտ՝ մ Է Սթինգը, թե՞ ոչ, երբ այս դասնությունը դասանց. «Անվսիրում եմ ազատությունը կատարված բարգն Ի բարձրանում: Հասա գագաթին: Այնտեղ լոսոի դիտով մի տաղ Է նստած: Հանկարծ նա ասաց. «Սթինգ, դա ռ մեջ խաղաղության եւ գմենա»: Երգիչն իրոք հասել է իր նիրվանային թե ստեղծագործական եւ թե նյութական իմաստով: Բավական հարուստ է: Այնքան, որ Պրահա սեղմական օգանավով Է ժամանել, իսկ հյուրանոցում «Սոլտաուենի Հալա» շեղ «Յուլտրա»: 44 տարու Սթինգն ապրում է ահռելի զրամարով գնած մի հոյակերտ առանձնատանը, որը 16-դ դարում Էլիզաբեթին: «Նյու Յորք Թայմզը» հաղորդեց, որ տարածքին վերջերս Սթինգը 6-դ զավակն ունեցավ: Նորածինը Նատալին: Սթինգն եւ նրա երկրորդ կնոջ դերասանուհի Թրուդի Սթայլերի 4-դ երեխան է: «Ես նորմալ հայր չեմ, նա վատ ամուսին է, այնտեղ այնտեղ եմ, վայն այնտեղ»: Ժամանակին Սթինգը ասաց էր Նյուքասլի ոստիկանից մեկին: «Կրանես կարող էր շատ տարբերվել ձեռ դասակարգ: Աշխատում էի դոլոգում: Մտածում էի կենսաբանության եւ սոցիոլոգիան այդ հարցերի մասին: Նախասազգս կարող էր այնպես ստացվել, որ առաջոր ստրեյի Նյուքասլի իսկ բնակարանում եւ երգես երգի կասկիս համար»: Տարիներ առաջ Սթինգը մի ասիոով ասել է, թե ոռ-ասոդ է դարձել իր ծագումը բարգնեցնելու համար: Ինչպիսի՞ն կլինի Սթինգը 10 տարի անց: Մեկ Ջեգերի նման տարիքային սանմանափակումներ մեզ դեռ հայտնի չարաճճի ծերո՞ւկ, թե՞ իմաստուն ասուցիչ: Այսոր ավելի հավանական երկրորդն է թվում, բայց... ո՞վ գիտի: Գոցն մի օր Սթինգը կրոնի դո՞ւռս գալ երգանիկ նիրվանայից: Սթինգը սիրում է իր դրդակն ու հին այցին: «Ես ուզում եմ, որ ինձ այստեղ հոգին հանձնեն», ասում է երգիչը: Ի՞նչ է «Մերիլոն Ֆոլլինգը» «Ընկնող Մերիլոնին»: Սթինգը բացատրում է. «Մերիլոնն բանական հնամենի կերպար է: Ասոդաուսակությունն, ասոդոգիտությունն եւ դիցաբանության խառնուրդներ: Հին դարերում Մերիլոնն առնետի, դրամափոխության եւ մեսաժանական գործության աստվածն էր եւ աստվածների մոնոիդը»: «Ինձ համար հետաքրքիր է Մերիլոնի անուղղակի էությունն», ասում է Սթինգը: Ի դեպ, հայերեն մերիլոնի նշանակում է սնդիկ: Եռ վերջին մեջբերումը: «Մի օր գրասենյակ Ի մեր այգում: Ինչպես միշտ օրն անձրեւաց էր: Հանկարծ ամպերը ցրվեցին, եւ հենց տանս վրա ծիածան կազմեց: Կարծես, հատակ ինձ համար էր հայտնվել»: Հունիսի 6-ին Մերիլոնն ընկավ էր «Սոլտաուենի Հալայում» եւ Պրահայի վրա բարձրացել էր Սթինգի աստղը:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ԱՅՍՐԱՔԱՂԱՔ

Մահվան տեսիլ

К нему не зарастет
народная тропа...
А. Пушкин

Անհնար է, անհավատալի, աներեւակայելի այս ոստկերը, այնքան անհավատալի, որ ակամա հիշում ես ռուս մեծ ոտեցի խոսքը՝ «չի մամոսի այնտեղ տանող ճամփան ժողովրդի...»:

Ոչ ոք չի հավատա, եթե ասես՝ խոս ու մացառ է աճում հայոց ոչեական ակադեմիական բաստրոնի շամուտի առջեւ: Ասել է, թե վաղուց մարդ չի մտել այս շամուտով: Աներեւակայելի է: Աշխարհիս երեսին չի գտնվի բերեւս մի մայրաքաղաք, որի ոչեական բաստրոնի մուտքը նման լինի լքված գերեզմանոցի: Դա անհնար է եւ հնարավոր է միայն Հայաստանի հանրապետության մայրաքաղաքում:

Մարդիկ կլինեն, որ կասեն՝ ի՞նչ կա, որ... Թաստրոնը փակ է: Այո, բնական է այս երեւույթը բնության օրենքների տեսակետից. մարդ չի անցել այստեղով, եւ խոս է աճում բազալտե սալահատակի տակից: Բայց բաստրոնը հասարակական հաստատություն է, հասարակական օրենքի (ոչ թե բնության) դրսեւորում, քաղաքային կենցաղի սարդյունք, քաղաքացիական կյանքի խորհրդանիշ: Եթե ամայություն է նրա շամուտի առջեւ, նշանակում է չկա այլեւս քաղաքային կենցաղ, քաղաքացիական հասարակություն, չկա հոգեւոր ոլահանք, հասարակությունը յունի այլեւս երկրորդված կյանքի գեղարվեստական կենդանի իրականության կարիք:

Բնական է, այստեղ էլ լինելու է: Ասում էինք՝ բաստրոնը մեռնում է, մարդիկ չէին հավատում:

Հիմա ի՞նչ կասեք:

ՏԵՂԵՐԻ ՏԻԵՏԱՆԱԼԻԵՎԻՆ

ԳԱ ԹՇԵՂՄԱՆ

Հուշ-ցերեկույթ Սուրեն Աբեղյանի հիշատակին

Հունիսի 15-ին Երեւանի գրականության եւ արվեստի բանգարանում տեղի ունեցավ հուշ-ցերեկույթ՝ նվիրված դերասան, բաստեղծագիր Սուրեն Աբեղյանի հիշատակին: Ինչպես բացման խոսքում նշեց բանգարանի տնօրեն, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Հերիկ Բախշինյանը, միջոցառումը նշանավորվում է երեք կարեւոր իրադարձություններով. այս տարի լրացավ Սուրեն Աբեղյանի ծննդյան 85-ամյակը, օրերս բանգարանի հրատարակությունը լույս ընծայեց նրա «Խավարի գլուխ» բաստեղծությունը եւ ցավոք, հունիսի 4-ին վաստակաշատ գործիչը կնքեց իր մահկանացուն՝ չտեսնելով իր ստեղծագործության ծնունդը: Ներկաները մեկ ոտք լռությամբ հարգեցին Սուրեն Աբեղյանի հիշատակը:

Թանգարանի հնագույն աշխատակիցներից բաստեղծագիտ Բախշիար Հովակիմյանն իր ելույթում հանգամանորեն ներկայացրեց Սուրեն Աբեղյանի սնված ուղին: Երախտաշատ բանաստեղծ Մանուկ Աբեղյանի կրտսեր որդին 1929-1941 թվականներին վաթսունից ավելի դերեր է կատարել Սունդուկյան բաստրոնում: Չնայած նա բանակում չծառայելու առտնություն է ունեցել, սակայն 1941-ին կամավոր մեկնել է ռազմաճակատ եւ ծանր վիրավորվելով դերի ընկել: Որոշ ժամանակ աղրել է Շտուտգարդում, այնուհետ ճակատագիրը նրան նետել է Ամերիկա: Այստեղ շարունակել է բաստեղծական գործունեությունը, բեմադրել ոլիեսներ («Պետրո», «Պատվի համար»), հանդես գալ կատարել նաեւ ներկայացումների բեմական եւ զգեստների ձեւավորումը: Գրել է ոլիեսներ, որոնցից «Հանդերձի ծագրածուն» լույս է տեսել Լոս Անջելեսում:

Սուրեն Աբեղյանի մասին հուշեր ոլասմեցին դուստրը՝ բանասիրական գիտությունների թեկնածու Հասմիկ Աբեղյանը եւ նրա երբեմնի խաղընկեր դերասան Գեւորգ Աստղյանը: Աբեղյանների ազգականուհի Սվետլանա Կիրակոսյանը երախտիքի խոսքեր փոխանցեց Սուրեն Աբեղյանի ամերիկյան կնոջ այրու՝ տիկին Ռուզանի կողմից: Ցերեկույթը եզրափակվեց փոքրիկ համերգը. երիտասարդ սոպրանո Ծովինար Լոմագոգյանն իր երգեցողությամբ եւ Սանուկյան երաժշտական ընտանիքը հայրը եւ երկու զավակներն իրենց արվեստի ու դասնամուրի նվագով հայտնություն դարձան ունկնդիրների համար:

Ա. Ի.

Ո՞վ է կրում Ռաիսա Գորբաչովայի երեկոյան զգեստը

Սինչ Միխայիլ Գորբաչովը շարունակում էր Ռուսաստանի նախագահության համար իր ընտրարշավը, նրա տիկինը՝ Ռաիսա Գորբաչովան, Ռուսական Սահմանադրության Բուդնի թերթին հայտնել է, որ ինն սկսել է վաճառել իր երեկոյան զգեստները: Մոսկվայի, այսպես կոչված, երկրորդ ձեռքի խանութներին՝ ոլաստճառաբանելով, որ այլեւս դրանց կարիքը չունի: Գորբաչովան խորհրդային առաջին տիկինն էր, որը ոտն ամուսնու տուֆից անդին զցեց, եւ երկրում ու դրսում հայտնի դարձավ իր ոճավորված, բանկարժեք հանդերձներով: Ամսագրերում տարածված մի արձանագրության, Ռաիսա Գորբաչովան որոշել էր երկրում ազատականացնել նորաձեւության չափանիշները, որոնցով կանգ ոլաստանական արարողություններին կանայք կարողանային զանկացած երկրության հագուստ կրել:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆԿԱԽ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

Հայտարարում է ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով

1. ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱ՝ կոմպյուտերային համակարգեր, ծրագրավորում
2. ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱ՝ հեռուստա-, ռադիո-, մամուլ, գովազդ
3. ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ անգլերեն-հայերեն, ռուս-հայերեն թարգմանություն
4. ԿՈՄԵՐՑԻԱ՝ տնտեսագիտություն, մարքեթինգ, մենեջմենթ

Համալսարանում գործում են ինտենսիվ նախապատրաստական դասընթացներ, որոնց ավարտողները ընդունվում են համալսարան առանց ընդունելության քննությունների:

Փաստաթղթերը ընդունվում են ժամը 13-00 մինչեւ 17-00
Շեւչենկոյի անվան դպրոցում (Մաշտոցի պող. 5/2, կենտրոնական տուկայի մոտ)
Հեռախոսներ՝ 52-61-18, 53-56-41

digitised by A.R.A.R.@

ԱՋ

Մարզական

ԼՈՒՍԱԲԱՆՎՈՒՄ Է
«ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Սառախլատաս Ալբիոնում ամեն ինչ դեռ մնում է

Միայն Խորվաթիայի հավաքականն է ապահովել իր տեղը հաջորդ փուլում

Ավարտվեցին Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլի խմբային մրցաշարերի երկրորդ տուրի խաղերը: Հանդիպումները կրկին անցան բացարձակ լարված դրությամբ: Սովորաբար երկրորդ տուրից հետո հայտնի էին դառնում այն առաջատար թիմերը, որոնք շարունակում էին հետագա դրությամբ: Այսօրվա դրությամբ միայն Խորվաթիայի հավաքականն է ապահովել իր տեղը հաջորդ եզրափակիչում: Նախորդ տուրում Թուրքիայի հետ անշահ հաղթանակից հետո, խորվաթները Շեֆիլդի «Հիլսբորո» մարզադաշտում անչափ դեղեցիկ հաղթանակ տարավ Եվրոպայի չեմպիոնների նկատմամբ 3-0 հաշվով: Այս խաղում ապի ընկավ իսպանական «Մեդիա» ակումբի հարձակվող Դավոր Շուկերը: Խորվաթ ֆուտբոլիստը դը Եվրոպայի առաջնության ներկա խաղարկությունում արդեն խփել է 13 գոլակ, իր գոլերի թիվը հասցրեց 15-ի, որը մեկ գոլակով պակաս է առաջնությունների ռեկորդից: Հիշեցնենք, որ ռեկորդակիր գերմանացի Գեդ Մյոլլերն էր, որի արդյունքը 16 գոլակ է: Գերմանականում իր տեղը խաղաղ եզրափակիչում առաջնություն է Գերմանիայի ուժեղ հավաքականը, որը 3-0 խոշոր հաշվով առավելության հասավ Ռուսաստանի հավաքականի նկատմամբ: Գերմանացիները վստահելով 6 միավոր, միանձնյա գլխավորում են C խմբի աղյուսակը, սակայն երրորդ տուրի խաղերը կարող են խանգարել գերմանացիներին հաջորդ փուլի ուղեգիր ձեռք բերել

Galeri — ֆիրման առաջարկում է

MUZAFFER

Նոր արտադրության ՓՈՒՌ
Զերմապիճանի կարգավորումով

KUMTEL

Յուրահանչյուր գնում
ֆիրմայի նվերով

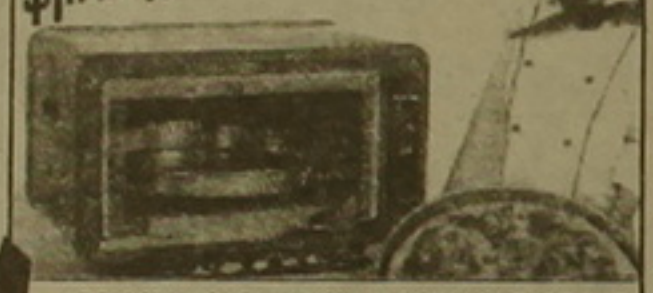

Վաճառի մեքենաշորհը ոյանկանում է GALERI MUZAFFER-ին

ԹՈՒՐՔԻԱ, ՈՒՉԵ, ԿԱՉԻՄ ԿԱՐԱԲԵՔԻՐ ՓՈՂ. 9
Հեռ.՝ (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս՝ (0464) 217 28 94

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աբովյան փողոցի N1 փոստային բաժանմունքում բացվել է ավիատոմսերի վաճառքի կետ ԱՊՀ եւ միջազգային երկրներ:

Հեռախոս՝ 58-11-82

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

էժան գնով
հավի ճտեր:

Հեռ.՝ 64-30-54

Nestlé ֆիրմայի
արտադրանքի բեծուծայիս վաճառք

կակաո Nesquik (450gr)

NESCAFÉ Brasero (300gr)

NESCAFÉ սուրճ GOLD (95,190gr)

շոկոլադ Lion

Դիմեք «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» աբեղիոդի տուն եւ
Ձեր խանութում միշտ կլինի աշխարհահռչակ
ֆիրմայի բարձրորակ արտադրանքը

Մեր հասցեն Քոչարի 2
Հեռախոս 22 77 22

SHARM

«SHARM»-ը ներկայացնում է
հունիսի 21-ին եւ 22-ին

Առաջին անգամ Երեւանում
Մարզահամերգային համալիրի համերգային դահլիճում

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊՐԵՍՆՅԱԿՈՎԻՆ
իր տոմ ծրագրով

Տոմսերը վաճառվում են ՄՀՀ-ի, օպերայի եւ ոլեֆիլհարմոնիայի տոմսարկղներում: Հեռ. 56-55-57

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գնում եմ 1 սենյականոց բնակարան մետրոյի «Գարեգին Նժդեհ» կայարանի շրջակայքում:

Զանգահարել
422037 կամ
520937

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Նոր ծրագիր՝ իրավագիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն սկսում է փաստաթղթերի ընդունումը մագիստրոսի կոչում շնորհող նոր ծրագրի համեմատական եւ միջազգային իրավունքի գիտության համար, որը կսկսվի 1997 թ. մարտին:

Ծրագիրը կունենա երեք ուղղվածություն եւ համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական քաղաքացիական իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի հիմնական իրավական ավանդույթները: Համեմատական ստիպանագիտական իրավունքի առարկաները կընդգրկեն ստիպանագիտականություն, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: Միջազգային գործարարության իրավունքի շրջանակներում կուսումնասիրվեն տուկայական սեփականության, միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները: Կուսումնասիրվեն նաեւ պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային առևտրային առնչությունը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման մեթոդները:

Դիմողները պետք է ունենան իրավաբանական բարձրագույն կրթություն եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:
Դիմողները պետք է ներկայացնեն
1. Դիմումի եւ նեղդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով,
2. երեք հրատարակագրիր նամակ,
3. Տեղում լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որի պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1996 թ. հուլիսի 8-ն է:

Բոլոր դիմողները 1996 թ. հուլիսի 11-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմողների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմողները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը կնասնակցեն 1996 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 1997 թ. փետրվարի վերջը ՀԱՀ-ում անց կացվող անգլերեն լեզվի առաջադիմ դասընթացին: Անգլերեն լեզվի առաջադիմ դասընթացի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք դրամ: Նախկին դասընթացը ընդունվելը 1996 թ. հուլիսի վերջին, որոնք դիմողների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմողների անունները ու հարցազրույցների ամսաթվերը կփակցվեն անգլերեն լեզվի քննությունից հետո:

Դիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիմողի նեղդիրի՝ միջին ցուցանիշի, նախապատրաստական փուլում դիմողների ցուցաբերած առաջադիմության եւ LSAT քննության արդյունքների հիման վրա: Դիմնական ծրագիր կսկսվի 1997 թ. մարտին անգլերեն լեզվի առաջադիմ ծրագրի ավարտից հետո: Դիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ պայմանագիր ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 58-81-15:

ՀԱՀ-ը բացառում է ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականությունը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԴՊՐՈՑԸ
հայտարարում է 1996-1997 ուս. տարվա
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Դպրոցը կառարում է ընդունելություն «Պետական կառավարում եւ տեղական ինքնակառավարում» մասնագիտությամբ: Ուսուցումն իրականացվում է *ստացիոնար, հեռակա եւ էքստեռն* ձեւերով: Դպրոցն ավարտողներ ստանում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից հաստատված նմուշի դիպլոմ:

ՍՏԱՑԻՈՆԱՐ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ

Տեւողությունը երկու տարի է: ՀՀ քաղաքացիների ուսուցումն անվճար է: Ունկնդիրները ստանում են *կրթաթոշակ*: Կարիքավորներն ապահովվում են *հանրակացարանով*: Շրջանավարտներն *ուխտատեղի եւ նշանակվում* դեսպական կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման գործարար մարմիններում: Ունկնդիրների ընդունելությունը մրցութային հիմունքներով է: Մրցույթներ երկու ընդլայն են. *արտաքին եւ ներքին*:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄՐՑՈՒՅԹ

Արտաքին մրցույթին կարող են մասնակցել ոչ տական բուհերն ավարտած եւ մինչեւ մրցույթի անցկացման պահը 30 տարեկանից ոչ բարձր տարիք ունեցողները:

Քննություններն են.

- **բնագ** դպրական իրավական ու հասանելիար գիտություններից եւ սնեռագիտության հասությունից (գրավոր),
- **շարադրություն** քաղաքական, սնեռական, մշակութային կամ սոցիալական արեւ թեմայի շուրջ,
- **օտար լեզու** անգլերեն, ֆրանսերեն կամ գերմաներեն (բանավոր)
- **հարցազրույց**:

ՆԵՐՔԻՆ ՄՐՑՈՒՅԹ

Ներքին մրցույթին կարող են մասնակցել բարձրագույն կամ միջնակարգ մասնագիտական դպրոցի կամ միջնակարգ մասնագիտական դպրոցի դասավանդման հանձնաժողովի որոշմամբ, գործարար իշխանության հանձնակարգի մարմիններում աշխատող, սոցիալական մարմիններում առնվազն եր կու տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցող եւ մինչեւ մրցույթի անցկացման պահը 45 տարեկանից ոչ բարձր տարիք ունեցող դպրոցական ծառայողներ:

Քննություններն են.

- **բնագ** դպրական-իրավական ու հասանելիար գիտություններից եւ սնեռագիտության հասությունից (գրավոր),
- **վարչական բնույթի տեքստի խմբագրում** (գրավոր),
- **օտար լեզու** անգլերեն, ֆրանսերեն կամ գերմաներեն (բանավոր),
- **հարցազրույց**:

Դիմողներ փաստաթղթերը հանձնելու պահին ստորագրում են պարտավորագիր, որով պարտավորվում են Դպրոցն ավարտելուց հետո, քան նշանակման, ՀՀ կառավարման մարմիններում աշխատելու 3 տարի: Այս պարտավորությունից հրաժարվելու դեպքում դիմողը պարտավորվում է վճարեցնել իր ուսման համար Դպրոցի նախահաշիվով կատարված բոլոր ծախսերը:

Հեռակա եւ էքստեռն ուսուցման մասին կհայտարարվի լրացուցիչ:

Դպրոցում մրցույթներին մասնակցելու համար դիմողներն ընդունող հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը.

- *դիմում*,
- *բարձրագույն (արտաքին եւ ներքին մրցույթների համար) կամ միջնակարգ մասնագիտական կրթության (ներքին մրցույթի համար) դիպլոմի կրկնօրինակը*,
- *բազմաժ աշխատանքային գրքույկից (ներքին մրցույթի համար)*,
- *վեց լուսանկար (3x4 չափսի)*,
- *բժշկական տեղեկանք*,
- *գինեկոլոգական գրքույկ (իգական)*,
- *անձնագիր*:

Փաստաթղթերը ներկայացվում են անձամբ:

Ընդունելության քննությունների կազմակերպման համար դիմողները վճարում են 6 000 դրամ, որն, անկախ քննությունների արդյունքներից, ետ չի վերադարձվում:

ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐՆ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-ԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ՀՈՒԼԻՍԻ 31-Ը:
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՏԵՂԻԿՈՒՆԵՆԱՆ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 1-20-Ը:
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ԴՊՐՈՑԻ
ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ:
ՀԱՍՑԵՆ՝ 375028, ԵՐԵՎԱՆ, ԿԻԵՎՅԱՆ 8
(նախկին թիվ 10 ուսումնարանի տեղում)
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 27-75-15, 22-89-42:

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՅԱՔՍ
Փ ի ր մ ա

ՀՈՒՆԻՍԻ 22-ից առաջարկում է
տուրիստական ուղեւորություններ եւ հանգիստ
ծովափնյա հանգիստ

ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ
(ԿԻՊՐՈՍ)

Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ
բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Հանգիստ ժամանց բոլոր տարիքների համար
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի գեղարվեստական վայրերում

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Գարեգանան» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արամյանցյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2115 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 17.06.1996 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@